

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 24 Cor.
Pe jumătate an . . . . . 12 "
Pe 1 lună . . . . . 2 "
Anul de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrii de
zi pe an 40 franci.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la adm-
nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

—
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

In preajmă adunării de Luni.

O zi ne mai desparte de ziua în care românii din 7 cercuri electorale, reprezentând o populație de $\frac{1}{4}$ de milion se vor aduna în centrul comitatului, în Arad, ca să se rostescă asupra proiectului școlar al ministrului de culte Apponyi, care a avut darul să alarmeze și să sgudue adânc liniștea și pacea întregului popor român de sub coroana sfântului Stefan.

De mulți ani de zile nu s'a mai ținut adunare românească în Arad. Ultima a fost cea din 1897, când o mare parte dintre membrii comitetului partidului național disolvat au ales Aradul pentru a protesta contra ucazului muscălesc al lui Hieronymi, care desființase partidul național român.

Era ș'atunci justă și adâncă amărăciunea de care era cuprins neamul românesc.

Adunarea n'a decurs tocmai neted. Meritul acesta îl aveau autoritățile din Arad, cari au crezut de cuviință s'o oprească. Românii însă totuși s'au adunat și au găsit modru de a se consfătui.

D'atunci încoaci s'au ținut multe adunări în comitatul Aradului, toate însă la vetrele noastre, la sate. Aici mișcarea n'a încetat, a rămas în continuitate și pe când amuțise glasul tuturor ținuturilor românești, în comitatul Aradului dospia și se fermenta ideea mare a activității parlamentare, care avea mai târziu să se generalizeze peste întreg poporul românesc. Lupta își aleasă platforma eongregației și în epoca lungă de decepție ce a urmat mișcării memorandiste, în comitatul Aradului flacăra nu s'a stâns

nici pe o clipă. Partidul național român din Arad nu și-a bătut mult capul cu ordinațiunea lui Hieronymi, care putea să desființeze formal partidul, nu putea însă să ne dezorganizeze și să ne oprească viața națională în loc. Și în vreme-ce în alte părți se acceptase cu resignare fatalistă, ideea că noi să așteptăm până când îi va veni guvernului în minte să-și retragă ucazul său ilegal — care există și azi — în comitatul Aradului energiile mai renitente ale vieții naționale nu puteau fi câștigate pentru starea pe loc, continuând să se sbată și frământate pentru aflarea unei noi condițiuni de existență. Este treaba istoricului, să arate fazele acestor frământări, să le judece și să le explice, noi însă fără presumpție ce ar jigni pe cineva, nu putem să nu scoatem la iveală aceasta forță a românismului, ca e spre norocul neamului se manifestă mai energic tocmai la acest punct strategic unde elementul românesc întâlnește rezistența chiar în față.

Dar chiar presumpție de ar fi, să ni-se ierte presumpția aceasta, pe care o socotim de mare folos, ca românii d'aici s'o păstreze pentru toate vremurile.

Adunarea de Luni va mai adăoga un titlu la reputația românismului din comitatul Aradului.

Suntem siguri că aceasta adunare are să fie splendidă, măreață. Un puls atât de energic bate în pieptul neamului nostru de aici, încât el numai accelerat poate fi de măreția la care s'a înălțat acum poporul românesc de pretutindeni.

Nu va lipsi nici un frunțas de seamă din largul nostru comitat. Și se va cimenta înc'odată solidaritatea tot mai strânsă și mai

tare, de care avem atâta nevoie, în fața marilor primejdii ce ne amenință.

Iată de ce salutăm din toată inima adunarea de Luni și pe toți cei ce grăbesc să contribuie cu concursul lor la succesul ei!

Trădarea dela Lugoj. *Sub acest titlu organul kossuthist din Arad, »Függetlenség« scrie un articol aspru în contra »constituționalilor« unguri din Lugoj, 400 la număr, cari au tradat steagul maghiar stând acasă și nemergând să voteze pentru candidatul kossuthist.*

După câte știm noi, acuzarea e gratuită. Nu s'au aflat în Lugoj atâția unguri cari să nu voteze.

S'au aflat însă români nemernici, cari au votat împotriva candidatului național dr. G. Popovici ori au lipsit dela vot. Aceștia sunt adevărații trădători.

Bărbăție.

De Ioan Slavici.

Frumoasă vorbă! Adimenitor gând! Sărac lipit pământului și prigonit fără de milă să fii și te simți înălțat prin tine însuși, stai cu capul ridicat și te uiți fără de sfială în ochii ori-și-cui când te știi om întreg și cu inima deschisă, care nu se înjosește, nu minte, nu se fățărăște, nu ascunde adevărul asupra simțămintelor sale și-și face datoria în toate împrejurările. Dușmanul, care te urește, te stimează și el și se rușinează, când lovește 'n tine.

Fiți, românilor, bărbați totdeauna și pretutindeni și creșteți-vă 'n bărbăție copiii, căci bărbăția e podoaba neamului nostru

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Entuziasmul nostru.

O comunicare ocazională din anul 1848.

Com. de SEVER DAN.

Este marele păcat al generației de astăzi, deplina necunoaștere a trecutului nostru mai apropiat, așa de vânos și plin de momente eroice. Poate chiar nepăsarea asta, lipsa firului de tradiție, să fie pricina lăncezelei și slăbiciunii faptelor noastre. Necunoașterea noastră ne lipsește totdeauna de îndrăzneală și de avânt. Cu gândul, de-a pune o pildă vie în fața celor ce se mișcă anevoie, cu veșnice socoteli în mintea lor, reproducem aci câteva pagini din ziarul viteazului tribun V. Moldovan. O facem nu numai pentru a deșteptă din amorțeală pe înenezători, dar o facem mai cu seamă ca o închinare acelor suflete mult ponegrite, din războiul nostru pentru libertate, cari nu știau ce sunt interese și ce e primejdie, când era vorba de-a croi soarte mai bună neamului întreg.

— Cum se făcea pe acele vremuri:

»Eram deciși, ca în ziua următoare să pornim. Deja în seara acestei zile atât popor s'a adunat în Chirileu, ca să meargă împreună cu noi la Blaj, încât nu încăpeau în curțile oamenilor, ba ulițele erau chiar așa de pline că abia au putut străbate acasă animalele oamenilor.

În 12 Mai, dimineața pe la 8 ore, am eșit în fața poporului, l-am învățat să pornească, pentru că fiind noi cu căruțul îl vom ajunge pe drum.

Dar ei ni-au răspuns că voiesc să meargă cu noi, și, de vom merge noi tare, tot asemenea vor merge și ei. Împlinind voia poporului, cam pela 11 ore am eșit cu căruțul din curte, dar abia am putut străbate până în mijlocul satului, unde am ținut o cuvântare scurtă, în care am chemat pe Dumnezeu de martor, că noi nu avem nici un cuget de dușmănie față de națiunile conlocuitoare, ci dorim numai singură libertatea, care ne compete după dreptul naturei. Dumnezeu, creând pe om, n'a creat și privilegiu, adevă unii să fie domni iar milioanele poporului sclavii lor.

Am chemat dar pe Dumnezeu întru ajutor, că de cumva tiranii nostri nu s'ar fi săturat cu suferințele protopărinților nostri, îndurate veacuri întregi, de cumva ar dori, ca și în viitor să se mai desăteze în lacrimile, cari au să ude pământul acestei patrii nefericite — atunci el să ne dea virtute, tărie trupească și sufletească, ca drepturile și libertatea, la care a chemat toată suflarea omenească, să ni-o putem elupta cu puterea brațelor noastre.

Momentele în cari am vorbit, erau extraordinare, erau sublime. La vederea mulțimei înșelate de a auzi vorbindu-se de dreptul ce i-s'a răpit, m'a cuprins un entuziasm, o inspirație, așa că cuvintele îmi curgeau ca un riu. Nici odată în viața mea nu am văzut atâta efect la o cuvântare, cum a fost acela ce le-a stors modesta mea oratorie. Poporul a izbucnit în plâns cu hohot, și între lacrimi rostii cuvintele: Doamne ajută!

Era să pornim, dar niște unguri iobagi din St. Paul și Beșineu ne-au oprit și au mărturisit în auzul mulțimei acestea: Oameni buni, pe noi ne-au trimis domniii nostri, să vedem ce faceți, ce vorbiți, cu un cuvânt, ne-au trimis să vă spio-

năm. Domniii nostri ne-au spus, că învățații voștri nu vreau binele vostru, ci numai vă nebunesc și vă tulbură ca, cu ajutorul vostru, să răpească bunurile domnilor pe seama lor. Dar acum ne-am încredințat că ei ne-au amăgit, și că voi nu doriți alta, decât libertatea ce o dorim și noi iobagii de ungur. De aceea mergem acasă, ne luăm merinde și încă înaintea voastră vom fi și noi la Blaj.

Am pornit înainte. Îndărătul și în jurul nostru era tot popor. Ne-am mișcat dară cum se mișcă o apă curgătoare, mergea toată masa, și noi cu ea. Gândeam, că dacă vom ieși din sat, o să putem mâna caii mai repede. Dar era imposibil. Leșind din sat, nu numai drumul, dar și câmpul mișuna de popor. Fruntea ajungea înaintea noastră în St. Paul și din Chirileu încă tot curgea poporul. Când am ajuns în drumul țării, numit pe atunci și »drumul lui Traian«, au dat de alte cete venite din alte părți.

Târziu după ameză am ajuns în hula Șuliei. Aci ne-am urcat pe cea mai înaltă culme, și am căutat împrejur. Nici înainte, nici îndărăt nu vedeam că unde e fruntea și unde e coada, ci, cât cuprindeau ochii, nu vedeai decât tot români. Pe dealurile, ce le puteam vedea, de către Dateș, Lechința, Oarba etc. se slobozeau la vale, ca puvoiu, toți îmbrăcați în vestminte albe ca în zi de cea mai mare sfântă sărbătoare.

În 13, pe la orele 8 eram în Cetatea-de-Baltă. De pe dealul unde este cetatea, se vede valea Târnavei. Tot aceeaș privește. Șesul plin cu popor, de pe toate dealurile și colinele curgeau cete de popor. Văzându-le, gândeai că au înviat oamenii din morți, și grăbesc la Blaj, ca să vadă ziua libertății, cu a cărei dor le-a espirat sufletul.

și prin ea avem să ne ridicăm atât în conștiința noastră, cât și în fața lumii.

Uitați-vă împrejurul vostru și dați-vă seamă, cum îi judecă lumea cea mare pe puținii, care fie de frică, fie ademeniți de făgăduință ori înduplecați de simbrii se pleacă, se ascund ori au chiar nerușinarea de a se lăpăda în zile de grea cumpănă de marea obște românească.

Innecați sunt în disprețul românilor și zadarnice sunt silințele stăpânilor nedrepti de a le spăla rușinea, căci cu cât mai mult îi ridică cu atât mai mult îi înjosesc.

Drept sluji nemernice îi iau și ceice se folosesc de dânșii, și aruncați au să fie ca niște unelte netrebnice în clipa, când n'o să mai fie nevoie de dânșii.

Bărbați să fiți, românilor, totdeauna și pretutindeni și în bărbăție să vă creșteți copiii!

Dați-vă seamă, ce simțiți voi în inimile voastre când privirile vă stau îndreptate asupra celor ce se expun pentru dreptate și sufăr și rabdă și nu se moaie ori-și-cât de grele ar fi loviturile ce li-se dau.

!! Cu cât mai multe sunt și mai grele loviturile, pe care le primesc, cu atât mai vârtos îi stimați și-i iubiți și cu atât mai vârtos se pătrund și cei ce îi lovesc de simțământul, că aceștia sunt între români oamenii cei adevărați și vrednici.

Ca dânșii să fiți, românilor, și copiii așa să vi-i creșteți, ca să fie ca dânșii!

Dacă stai în fața unui om vrednic, pe care-l socotești mai presus de tine, spune-i verde 'n față adevărul asupra simțământelor tale, căci cea mai mare lipsă de respect e să minți, să te fățărăști, să-ți ascunzi gândurile, să 'nșeli.

Pe Dumnezeu, care vede și știe gândurile tuturor, nu poate nimeni să-l înșele. Mișelul mișelilor e deci cel ce vrea să înșele pe împăratul său, care e cel mai apropiat de Dumnezeu, și pe sfetnicii lui, cari sunt cel mai apropiați de dânsul.

Cea dintâiu și mai mare datorie a cetățeanului e să aibă inima deschisă față cu

stăpânirea, și de multe nenorociri ar fi ferită societatea, dacă, împlinindu-și cu toții datoria aceasta, stăpânitorii n'ar mai putea să fie amăgiți de răi și de mișei asupra adevăratelor sentimente ale mulțimii.

Faceți-vă, românilor, aceasta datorie cetățenească și creșteți-vă copiii așa, ca și ei să și-o facă.

Cu atât mai vârtos mișel e cel ce n'are inimă deschisă față cu cei mai de-aproape ai săi și-și amăgește părinții, soțul, frații, prietenii ori tovarășii de luptă. Omul întreg îi spune chiar și dușmanului său verde 'n față adevărul!

Acum e timpul, ca toți ceice vreau să fie socotiți fii vrednici ai neamului românesc să se pătrundă despre adevărul acesta și să spună fără de încunjur, respicat și cu toată hotărârea, că niciodată românii nu vor renunța la drepturile câștigate de părinții lor și nu vor înceta a se lupta, ca să le fie respectate de toți acele drepturi. S'o știe aceasta toți concetățenii lor, s'o știe lumea toată, s'o știe stăpânitorii, s'o știe mai presus de toate Monarhul, pentruca nimeni să nu mai poată fi amăgit cu gândul, că românii vor fi adormiți.

Să se știe, că s'au deșteptat românii din somnul cel de moarte și mereu treji au să rămâie.

Fiți, românilor, bărbați, ca și copiii voștri să vă cinstească precum voi vă cinstiți părinții.

Răscoalele țărănești din România.

După energica, dar necesara intervenție a forței armate, chiar și în Muntenia răscoalele s'au localizat, așa zicând.

Iată știrile ce am primit azi:

Știrile sosite din Moldova sunt bune. Aproape peste tot răscoalele sunt potolite.

Prefecții cutreeră județele, însoțiți de proprietari și arendași — cari în cele mai multe cazuri servesc de arbitri — și caută să aplaneze neînțelegerile ce se regulează pe cale practică.

Dacă ne-am coborât din șesul Târnavei, n'am mai putut vedea nimic de popor, căci îndesându-se în jurul flamurei, nu mai puteai vedea decât pe cei din apropiere. Când drumul se ridica pe vre-o colină, nu vedeai nici capătul, nici sfârșitul. Trecând pe lângă păduri, toți s'au fost împodobit cu frunze verzi — entuziasmul nu mai avea margini.

De ștergerea iobăgiei nu numai că nu se îndoaia nici unul, dar se mirau de prostia românului, cum a putut suferi atâta timp acest jug rușinat, pentruce nu s'au adunat ca acum, și să fi spus ungușului: »Nu te mai servim!«

Suind dela Sincel către Blaj, se auzea un glas murmurător, cum resună în apropiere un clopot mare, dupăce a încetat a-l mai trage. Să fi putut, am fi zburat, ca să ne întâlnim cu prietini, cu cunoscuți, să ne îmbrățișăm cu eroii, cari au făcut aceasta adunare, ca și care n'a mai văzut ochiul românului. Dar căuta să pășim încet.

În urmă am sosit. Nu era vorbă să poți pătrunde către piață. Am tras pe ulița mare, și cu anevoe am intrat la Gyulai...

Dela cortel am pornit spre mănăstire. Nu era

vorbă să poți vedea ori să poți întâlni amici și cunoscuți. Vedeam numai, peste capetele oamenilor, mulțimea flamurilor românești, purtătorii cărora, văzând flamura noastră, făceau mișcări de salutare, și observam că se apropie de a noastră. În urmă, și după timp îndelungat, ni-s'au împreunat flamurile, ca și când s'ar îmbrățișa. Atunci a răsunat un vivat, de gândeai că se cutremură întreg pământul.

Dupăce ne-a succes a ajunge la mănăstire, unde falfăia mulțimea flamurilor naționale, m'am urcat pe petrele din frunte ca să salut poporul, și să-l felicit pentru curajul, cu care a învins toate pedecile. Dar, ce minune! Eu, care vorbiam cu o mare înlesnire, și eram pregătit asupra obiectului ce aveam să desfășur, am încremenit ba, era să cad amețit la pământ. Nu vedeam înaintea mea decât frunți de oameni, mi-se părea un lac, un ocean de frunți omenestii.

Un »vivat«! ieșit din 40—50.000 de guri, îmi alungă retăcirea, mă revocă în mijlocul realității, și, reculegându-mă, mi-am rezolvat problema...

În Muntenia, unde răscoalele au început mai târziu, și sub o formă mai anarhică, represiunea se face cu energie contra bandelor de incendiați și devastatori.

Nicăiri bandele n'au putut rezista trupelor trimise contra lor. În genere ele atacă trupa, dar la primul foc fug în toate părțile cu pierderi.

Județele în cari în acest moment răscoala este mai întinsă, sunt Teleorman și Olt; apoi urmează în ordine descrescând în Romanați, Mehedinți și Dolj.

Pacificarea face progrese în județele Dolj, Dimbovița, Vlașca și R-Sărat.

Armata și-a făcut peste tot datoria cu sânge rece și hotărâre.

Nu s'a semnalat nici un caz în care să fi fost șovăituri.

Știrile cele mai îmbucurătoare sosesc din toate părțile unde s'au produs turburări în timpul din urmă.

Grație măsurilor energice luate, răsculații au fost împrăstiați și acolo unde nu au voit să se supună la ordinele autorităților ei au fost depsiți în mod exemplar.

În Vlașca țărani răsculați au cerut grație și s'au predat autorităților.

În celelalte județe pacificarea își urmează cursul și este de sperat ca în câteva zile țara să fie scăpată de visul rău și sângerous care a stăpânit-o timp de câteva zile.

Instigatorii. Incetul cu incetul lumina începe a se face în jurul răscoalelor din Muntenia.

Pentru nimeni nu mai este un secret, că asociație misterioasă și nedescoperită până acum, abuzând de numele de student a resculat țara întreagă. Ceea ce este însă dureros, este că preoții și învățătorii, în multe părți, au căzut în mrejele acestei asociațiuni, transformându-se în unelte inconștiente, au instigat pe țărani la revolte.

Probă despre aceasta, este marele număr de popi și învățători ce a fost printre cei morți.

Ca un exemplu viu, este destul să spunem, că în *Vlașca*, în fruntea unor răsculați a fost găsit călare, cu icoana atârnată de gât, un învățător anume Petrescu din Albești, care a fost arestat.

Țărani din comuna Grătia, cari se resculaseră în urma îndemnului acestui învățător, văzând că vine armata s'au dus la preot ca să-i deslege de jurământul făcut.

În comuna Oncești a fost arestat un așa zis student, care fusese adus acolo de către sătenii Petre Măcăneală și Zaharie Roșu, ca să răscoale satul.

Di loc. Petrescu, din regimentul 10 călărași a arestat atât pe pseudo-studentul cât și pe cei 2 țărani, cari legați au fost duși la Giurgiu și plimbați pe străzi ca să vadă lumea cine provoacă răscoalele.

Toți acești instigatori poartă săbii și cuțite la brâu.

Cum au fost distruse satele țărănești, Odivoia și Vieru.

La *Hodivoia* în urma luptelor sunt 6 morți și 6 răniți.

La *Stanești* au fost arse de trupe de infanterie 160 case, iar restul distruse complectamente în afară de școală, biserică și primărie.

La *Vieru* sau incendiat de trupe 140 case, aci sunt 6 morți și 4 răniți. Din Vieru și Hodivoia au fost arse 15 vite mari și 22 vite mici. Artileria în aceste trei sate au tras focuri cu mitralize și infanteria a pus foc pentru distrugerea satelor.

Țărani din Frătești, altă comună de lângă Giurgiu, cari se resculaseră văzând ce au pățit cei din satele de mai sus s'au liniștit și *înarmându-se, s'au dus să apere curtea arendașului Lăzărescu de »studenti«.*

Înainte de dejun,
dacă beai un jumătate
de apă amară

Igmândi

alui **Schmidthauer**,

stomacul neregulat îi aduce
în ordinu în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei

o o o o o o o o o o sticle mici 30 fill., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară. o o o o o o o o o o

În comunele de mai sus, au fost așa de puțini morți, de oarece țărani văzând trupele apropiindu-se, unii au fugit iar alții s'au predat, ridicând steaguri albe.

Ieri trupele au înaintat mereu. Locuitorii comunelor Blegești, Comoara și Călugăru opunându-se trupelor, aceste comune au fost bombardate de artilerie. Asemenea a fost bombardată și Măgura, de trupele de sub comanda dlui colonel Saegiu. Comuna Comoara a fost bombardată, sub comanda dlui lt. colonel Lamburu.

Omoritorii locot. Nițulescu. S'a stabilit în mod neîndoios, că locot. Nițulescu, care a căzut victimă a datoriei la Stănești a fost omorât de indivizii Ilie Voitiși și Ilie C. Georgescu din Stănești.

La interogator ce li-s'a luat ei au făcut mărturisiri complete. Cei doi criminali au fost aduși la Giurgiu și depuși la penitenciar. Cercetările continuă.

Tatăl locot. Nițulescu, moșnean din Vâlcea, a fost ieri la Giurgiu, unde a plâns pe mormântul fiului său. El a cerut apoi să vadă pe cei doi criminali.

Dâmbovița. În ciocnirea dela Răzvradi au căzut 12 morți și 20 răniți. Ajutorul de primar din Ocnița, anume Duțulescu a fost dovedit că se afla printre răsculați. Țăranii din com. Văcărești răscolându-se au incendiat conacul moșiei Băjești, cerând să li-se împartă proprietatea. Trupele fiind insuficiente față de numărul copleșitor al răsvrațiților, s'a trimis din Târgoviște o companie din reg. 21. Țăranii intimidându-se s'au împărășit; au fost arestați 10 capi ai răscolului, cari au fost transportați la Târgoviște. Deasemenea s'au arestat 12 țărani din Perșinari cari provocase pe țărani din partea locului la mici agitații contra proprietarului M. Kalinderu.

Deși la moșia Băleni a dlui Gh. Gr. Cantacuzino este liniște perfectă, s'a trimis din Târgoviște pentru ori ce eventualitate o companie din reg. 21 pentru pază. Incolo e liniște.

Dolj. Ferberea în județ continuă. Moșteli și Băilești, unde au avut loc încăerările cu armata, sunt acum liniștite; după ultimele constatări la Moșteli au căzut 13 morți și 17 răniți iar la Băilești numai 2. La Calafat e liniște, totuși locuitorii sunt cuprinși de teamă.

Argeș. Satele învecinate cu județul Olt sunt în fierbere, ceea ce a necesitat trimiterea la Pitești a unui întreg regiment de infanterie și două escadroane de călărași.

S'au comis excese la Pădureți, proprietatea d-nei Radu Mihai, unde țărani au distrus prin foc palatul, pătule, magazii, în fine totul.

Pentru menținerea ordinii au fost trimiși: dl M. Bănescu la Costești, Corneliu Axente la Budești și comisarul Ciuculescu ca polițai la Curtea de Argeș.

Necesitatea organizării.

Dela un fruntaș bănașan primim următorul articol:

Dacă vom cerceta mai de aproape cele două alegeri: dela Bocșa și Lugoj, va trebui să constatăm următoarele:

Am văzut, că la Bocșa, unul dintre cele mai românești cercuri, la prima alegere a reușit candidatul naționalist cu peste 1000 voturi, a doua oară a căzut cu peste 1000 voturi, deși lupta din partea românilor a fost mai mare, ca la prima alegere? (Red.) În urma acesteia ce putem aștepta la Lugoj, în centrul comitatului, în care cerc 3 comune neromânești au atâtea voturi, cât 20 de sate românești laolaltă, unde din peste 1000 alegători ai Lugojului poate 2 părți din trei erau pe partea străinilor?! Apoi să mai luăm în socoteală acțiunea jendarmilor, fibraelor, inspectorului școlar, a congresului etc.

Și totuși am învins!

De ce? Fiindcă s'au organizat la timp, au umblat din comună în comună, a fost fiecare la locul său. Probabil, că partea leului vor fi având-o și acuma »maistorii« din Lugoj.

Însă ca interesul, însuflețirea și alipirea popoului să rămână și pe mai departe, nu e destul, ca domni »candidați« și »inteligința« să umble pe sate și să caute atingerea cu poporul *numai în săptămâna înainte de alegere*, și în general, numai atunci, când are lipsă de el, ci legăturile trebuie susținute și alimentate și pe mai departe.

Vor trebui organizate toate cercurile locuite de români, în toate direcțiunile, într'un mod constant, bunăoară ca la socialiști, ca să se poată lua lupta pe toate terenele: politice, administrative, economice, industriale etc.

Și cum se va putea face aceasta? Așa, că vom începe dela comună, apoi în cerc, și așa mai departe, și atunci poate aduce un Andrassy toți jendarmii și toată miliția monarhiei, nu va mai fi în stare să facă, ceea ce a făcut la Bocșa. Și aceasta cu atât mai iute trebuie făcut, până ce încă n'au ajuns toți pe mâna socialiștilor, cum au ajuns o mare parte dintre meseriași și industriași, și o parte mare a românilor din Bihor, căci atunci am gătat-o de a mai fi »conducătorii naturali« ai popoului.

Pașul prim, cel mai potrivit, care ar fi de făcut, după părerea mea, este, ca deputații, în primul rând, și inteligența română să tipărească o broșură, un fel de »biblie politică«, în vre-o 4 500.000 (zi: cinci sute mii) de exemplare, în estenziune de vre-o 50—60 pagini, (se va putea face cu vre-o 5000 cor.), în care să se cuprindă ținuta românilor în toate afacerile lor: la comună, în cerc, în chestii congregaționale, politice etc. d. e. trebuie convins, că el are să voteze la alegerile congregaționale numai cu românul, că apoi acești români vor fi aceia, cari în congregație vor alege între alți funcționari comitatensii și pe fibirae, dela cari depind apoi alegerile de notari, juzi etc.

Însă ca el să înțeleagă și mai bine acestea trebuie aduse și cazuri concrete d. e. despre abuzuri și nelegiuiri d'ale fibirailor șovinisti.

Mai departe are să se convingă țărani de broșura aceasta, că dările comitatense ordinare și suplimentare, și toate chestiile privitoare la țărani se desbat în congregație. Acum dacă țaranul va vota cu slujbașul sau cu străinul, de bună seamă, că aceia nu vor aduce hotărâri în favorul țăranilor români; mai departe aceia vor vota din banii adunați dela bieții români, subvenții fabricanților jidovi și de alte neamuri; mai departe din banii votați de ei, dar strănși de pe căra românilor vor face drumuri bune prin comunele ungurești, și da ajutoare numai comunelor ungurești (exemplu eclatant comitatul Aradului). Mai departe, că aceea congregație străină nu va trage la răspundere și nu va destitui pe fibiraele și notarii »patrioți« ticăloși, cari fac abuzuri și fărădelegi, și jalba românilor nu ar afla nici un răsunset în congregația străinilor și slujbașilor.

Dacă însă vor fi aleși români, atunci aceia vor alege fibiraele pe sate, întrucât se va putea români, cari la timpul său nu-și vor bate joc de voința popoului la alegeri de notari, juzi, deputați ș. a. Și atunci aș voi să văd eu pe fibiraul acela, zicem în comitatul Caraș Severinului — unde s'ar putea alege numai români, cu foarte puține excepțiuni, — fie acela cât de șovinist, îndrăzni-ar acela să-și bată joc de voința popoului, cum o fac acuma în toate părțile, fie acela chiar român de naștere.

Apoi să țină deputații și inteligența adunări cât de dese, mai nainte în cercurile proprii, ca conștiința națională să fie tot trezită, apoi și în celelalte cercuri, ca să deștepte spiritele amorțite, să organizeze și acele cercuri, și apoi cât se poate cu fiecare ocaziune în altă comună. La astfel de adunări populare »dări de seamă«, instruiază poporul despre datorințele sale naționale etc. și totodată împarte și din broșura aceea la fiecare, chiar și la copii de școală, căci în inimile aceste fragede să întipăresc mai afund cele cuprinse în broșură.

Se înțelege că cu aceasta nu s'a făcut totul aceste ar fi chiar numai un început modest, dar începutul acesta trebuie făcut. Începutul acesta ar trebui să se facă mai nainte de toate în comitatul Caraș Severinului, unde probabil va fi nimicită și alegerea dela Zorlent, și după cum scriu unele foi maghiare, va fi și a doua oară nimicită alegerea dela Lugoj. Se înțelege, asta nu împedecă, că prota Popovici să nu fie ales și de a 3-a, și a 4-a oară (cazul lui Somogyi Aladár).

Dacă se va face o organizare serioasă și sinceră, atunci am putea avea nădejdea, că după un ciclu de 6—9 ani, în congregația Lugojului vor

poruncii români, ș'apoi după aceia vor putea urma și celelalte comitate: Hunedoara, Făgăraș ș. c. l.

Așadar, să luăm exemplul dela socialiști, — până încă n'a ajuns poporul pe mâna lor, — să ne organizăm pe toate terenele, să împărțim foi și broșuri volante cât de des printre ei.

În primul rând sunt datori deputații să înceapă, — chiar în interesul lor propriu, — aceasta organizare sinceră, serioasă, și pe temeuri cât de largi.

Propagandele naționale în chestia balcanică.

De Teodor Filipescu.

(Urmare).

Rimbaud crede că în Tracia până la zidul lui Anastasius și până la riul Marița s'a susținut populațiunea veche (romană și helenă), și că această parte a fost curată de barbari. Zidul Anastasius a pornit dela »Marea de Marmara, dela Silivria*) și a ieșit la Marea Neagră lângă Podim.

St. Novacovici în opul citat la p. 320 zice despre opul lui A. Rimbaud: »Și A. Rimbaud nu prevede însămnătatea slavilor: și românilor pe Peninsula Balcanică. Acest studiu cu toată seriozitatea a măgulit și a ajutat aspirațiunile noui grecești pe Peninsula Balcanică.«

S. Novacovici ne arată apoi la p. 325—328 opul »Histoire de la civilisation hellénique«, Paris 1878, a profesorului dela universitatea din Atena K. Paparigopulos, care op e numai un extract al lucrării lui originale în limba grecească apărută în mai multe tomuri. Autorul Paparigopulos zice că slavii au ajuns în Tesalia, Epir, și Helada (în Morea însă nu), și arată cum au luat câteva părți deschise, și au rădicat aci cătunele și mandrele (bacie) lor. Cu timpul au constituit comunități de agricultori și păstori(?), în care au dirijat șefii lor proprii, pe cari i-au numit jupani. Aceștia au cercat ici colo să cucerească locurile grecești din prejurime și să le jăfuiască, dar n'au putut nici decum să cucerească orașele! Și d'aceia poartă în Grecia satele, cătunele, rîurile și munții nume slave, până când toate orașele vechi și noi poartă nume grecești. Helenii din orașe au fost de multe ori destul de tari să combată și să suprima pe slavi, fără să ceară ajutor din Constantinopole.

Paparigopol zice mai departe că limba albaneză se aude în multe locuri în Grecia. Vechi iliri sau albanezi au avut multe legături înrudite (?) cu grecii, cu vecinii lor de sud. Zice mai departe, că creștinii albanezi se servesc mai bucuros în raporturile lor sociale de limba greacă decât de albaneză, și că în sec. XVIII au luptat albanezii pentru eliberarea Heladei; la Misolongi, pe Hidra și pe Specia; luând parte cu multă abnegațiune și eroism. El ne mai spune că numele romani (romei) a însemnat în evul mediu ca și sub domnia turcească pe toți creștinii orientali, cari au fost supuși administrațiunii înalte a patriarhatului ecumenic.

Paparigopulos zice mai departe: »Unitatea politică a grecilor și slavilor e lucru imposibil; soarta creștinilor orientali, va decide întărirea slavilor la nord și a helenilor la sud, după hotarele cari sunt însemnate prin istorie, etnologie și geografie. Țările la sud de Balcani și de munții Șar, și chiar locurile muntoase acestor munți de către sud, sunt în întregime helenice«. Acesta e punctul de vedere grecesc despre raporturile din Peninsula Balcanică, din care se vede că nu pomeneste nici numele românesc.

Despre slavi zice Paparigopulo, că la est erau și alți creștini, dar că acești în decurs de patru secole de robie turcească nu s'au arătat că sunt vii. Slavii cer acuma locul prim, și drept spus, ei în acest timp n'au arătat nimic din dreptatea aspirațiunilor lor de acuma. Mulți n'au mai știut nici cărei națiuni aparțin, așa căzura mult jos.

*) Lângă Silivria (dela care a rămas numele Poarta Silivria în zidul vechiu din Constantinopole.) a fost satul românesc Epibatava, unde s'a născut sfânta Vineri (Parascheva.) Mai departe către Nord-Est între Cornul de Aur și zidul bizantin afară de Stambul poartă acuma teritoriul acela numele Olakdjiar ce înseamnă în limba turcească »valahii« (români) în Stambul însă, între zidul vechiu și Cornul de aur sunt ruinele palatului blahemilor (valahilor), monumentele rămase dela români din acea parte.

Bulgarii, cari au avut numai ceva inteligență, erau mândri să poată zice că sunt greci.

S. Nancovici zice apoi în op. cit. la p. 317: »Vestitul istoric german Falmeyer a scris în an. 1830 »trunchiul helen s'a stins de tot în Europa«. În vânele coloniștilor creștini din regatul Grecia de prezent nu se află nici o picătură din sângele vechiu curat helen. Dela Dunăre până în unghiurile cele mai depărtate a peninsulei Marea s'au întins trunchiurile slave, și ce au mai lăsat slavii gol, a fost în urmă inundat prin așezarea albanezilor în Grecia. În interiorul peninsulei grecești nu se află acuma nici o familie, a căror moși n'ar fi slavi sau albanezi, sau franci, sau azați din Phrigia, Chalichia, Capadocchia sau Lidia«.

»La începutul sec. XV. n'au uitat slavii din Marea încă limba și obiceiurile poporului slav. Melinzi și iezeriții de lângă Taigetus s'au distins de celelalte colonii ca slavi. Maniofi, cunoscuți ca eroi, sunt și ei de origine slavă. Aceste trunchiuri slave s'au grecizat abea sub domnia turcească«.

(Va urma).

Apărarea națională.

Adunarea Națiunii Române.

Bănatul în luptă.

Arad, 31 Martie.

Azi va avea loc în Becicherechul mare adunarea întregului popor sârbesc din Ungaria, pentru a se ocupa de atentatul ministrului Apponyi, care îi lovește și pe dânșii tot așa de crud ca și pe noi.

Va să zică sârbii au simțit necesitatea să convoace la un sfat întregul popor pentru a hotărî de soarta sa. Credem că nici noi n'avem mai puține cuvinte pentru a ne sfătuși odată cu loșii laolaltă asupra sorții nenorocite ce ni-se creiază. Să cerem deci cu insistență convocarea adunării Națiunii Române!

Lupta de rezistență națională e întinsă acum asupra întreg teritoriului românesc. Mai sunt câteva centre, cari n'au dat încă semn de viață, sperăm însă că vor urma și ele. Cu adunarea ce ni-se anunță din Oravița, începe Banatul. Puternicul Banat a fost angajat acum de curând în două lupte electorale. Iși va lua cu siguranță partea sa din luptă. Așteptăm acum Timișoara, cu cercurile ei românești să-și spuie cuvântul.

Iată evenimentele mai nouă:

Protestul comitetului parohial din Arad.

Comitetul parohial din Arad în ședința sa ținută ieri seara la 7 sub presidiul dlui Sava Raicu și în prezența aproape a toți membrilor săi, a votat cu mare însuflețire următoarea rezoluțiune:

Comitetul parohial protestând energic contra proiectului școlar al guvernului îndreptat în rîndul întâiu în contra autonomiei bisericei noastre și a așezămintelor sale naționale, exprimă recunoștință prelaților bisericei ortodoxe române, în special P. S. Sale dlui Episcop diecezan Ioan I. Papp, pentru apărarea deamă a bisericei și școlii naționale și îl roagă să stăruie și pe mai departe întru apărarea sfintelor noastre așezăminte.

Adunarea din Arad.

Biroul adunării din Arad este rugat să se întrunească azi, Duminecă la 7 ore la hotelul Vas.

Ordinea, mâne, va fi susținută de tinerimea română, care va purta bandă albastră la braț.

Două aranjieri vor aștepta în gară la toate trenurile cari sosesc.

Mare adunare de protest în Oravița.

Ni-se depeșează din Oravița: Fruntașii români d'aici au hotărît azi convocarea unei mari adunări de protestare pe Duminecă la 7 Aprilie în Oravița. Convocător va urma. La adunarea din Oravița, vor participa mai mulți deputați și fruntași.

Adunarea din Giriș — oprită.

Ni-s'anunță prin telefon că fibirăul din Cefa a oprit adunarea convocată pe azi în Giriș, pe motivul absurd că având domnul Măria sa mâne Paștile, nu poate lua parte la adunare.

Inițiatorii adunării au insinuat imediat o a doua adunare pe Dumineca viitoare 7 Aprilie, care a și fost admisă.

Adunarea din Giriș, precum ni-se telefonează va fi impozantă.

Proiectul lui Apponyi și naționalitățile

este titlul unei broșure apărute de curând la Budapesta în ungurește sub inițialele dr. B. E.

În aceasta broșură autorul se ocupă de netemeinicia acestui proiect și răstoarnă din temelie bazele pe care ministrul cultelor vrea să-și întemeieze acest nou atac împotriva culturii naționale a popoarelor nemaghiare din Ungaria.

Din punct de vedere juridic autorul caracterizează de provocător acest proiect, pentru că ministrul la facerea lui n'a fost călăuzit de principiul: *audiatur et altera pars*, fără care nu se poate stabili o normă de interes comun.

Prin acest proiect s'a slăbit puterea executivă a legilor fundamentale și s'au schimbat incidentaliter articolii XX din 1848; IX, XXXVIII și XLIV din 1868.

Tot el amenință țara cu un războiu cultural pe lângă celelalte nevoi, cari în loc să slăbiască, cresc.

Mai susține apoi autorul, că țaranul nu se va maghiariza nici odată în școală.

Acei ce ticluiesc proiecte pe moarte și pe viață — zice mai departe autorul, — nu știu ce fac; *ei nu știu, că naționalitățile formează o parte din trupul nostru și dacă căutăm a le apăsa, ne strivim însuși corpul nostru.*

Intru cât privește chestia pe români, nu este între ei nici un fanatic, care să nu recunoască, că ei sunt avizați la ajutorul maghiar și să nu doriască un traiu pașnic și o activitate comună.

Iată și concluzia ce o trage autorul cum-pânitei sale judecări:

»*Trebuie să avem o atitudine cât se poate de înțeleaptă față de poporul român, care prin starea lui numerică și situația lui în fața celorlalte națiuni ale Europei are o gravitate politică foarte mare. Dacă-l câștigăm pe partea noastră, ne putem aștepta la mult bine, dacă cercăm a-i înstreina, din aceasta nesocotință pot ieși nenumărate rele. Nu se poate glumi cu un element, așa de compact, așa de conștiu, și senzibil. Sau îl câștigăm sau îl nimicim, dar nu poți ucide ursul cu alice și orice vânător știe de ce e capabil ursul rănit. Dacă nu-l poți răpune, e bine să nu te atingi de el.*

Proiectul în chestie sunt astfel de alice, cu cari nu se pot nimici naționalitățile nici nu se pot câștiga ci în mod curios atinge tocmai pe acei factori, cari prin situația lor și prin chemarea lor sunt destinați și înduplecați să apere ordinea juridică a legilor, și să se opună dezbinărilor, cari împiedică buna înțelegere și de aceea nu mă pot uni cu tendința acestui proiect.

Atragem atenția ministrului de culte asupra acestei broșuri, care are cele mai bune și patriotice intenții față de națiunea maghiară și înainte de a-l desfășura pe masa camerei, să stea cu indexul pe frunte, meditănd cu judecată rece asupra multor fraze, pline de adevăr și suntem siguri, că o judecată matură, îl va face să-și retragă monstruosul său proiect.

Adunarea din Șomcuta-mare.

Primum următoarea Convocare: Cetățenii din cercul electoral al Șomcutei-mare sunt prin aceasta rugați a lua parte la adunarea populară care se va ține Luni în 8 Aprilie 1907 st. n. la 11 oare a. m. în Șomcuta-mare, la casa dlui Dr. Iosif Pap. Programul:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
2. Desbatere asupra proiectelor de lege ale guvernului cu privire la școlile elementare.
3. Proiect de rezoluțiune.
4. Inchiderea adunării.

Șomcuta-mare la 25 Martie 1907.

Ioan Serbu, protopop gr.-cat. Nicolau Nyilvân, dir. la »Chioreana« Elie Pop, inv. pens. Dr. Victor Nyilvân, adv., Ioan Tibil, jurist. Hielar Barbul, jur. Georgiu Radocea, contabil la »Chioreana«, Georgiu Bancos, cand. de adv. Demetriu Colțau, pract. cont. la »Chioreana« Ioan Mic a Vasilichi Teodor Mic alui Niculae, Vasiliu Pop alui János, Gavriila Cârlig, paroh gr.-or. Ioan Andreica preot gr.-cat. Teodor Blaga inv. penz. Ioan Buteana Tobi.

Adunarea învățătorilor în Vârșeț.

Publicăm cu plăcere următoarele:

Pe ziua de 25 Martie a. c. st. v., este convocată adunarea învățătorilor despărțământului Vârșeț în comuna Iabuca.

În această adunare, pe lângă unele obiecte, se va aduce un concluz și asupra proiectului Apponyist.

Se vede că în harnicul nostru președinte al adunării, dl Achim Miloia învățător, tot mai bate pulsul inimii pentru binele poporului român și al școlii.

Pentru această convocare nu avem decât să mulțumim harnicului conducător, iar noi ceilalți, la timpul său, ne vom face datoria cum se cade. Vom pretinde ca să se convoace numai decât o »Adunare generală a învățătorilor din dieceza Caransebeșului«.

Pretindem totodată ca și celelalte despărțăminte învățătoresci să fie convocate cât de timpuriu, ca să putem protesta până încă nu va ajunge acest proiect în cameră.

Așadară 25 comune prin învățătorii lor sunt convocate, pretindem căși restul de 100 ori 25, adevă 2500 și mai bine învățători să-și împlinească în aceste zile grele datorința.

Să imiteze toți prezidenții despărțământelor, deci pe harnicul nostru președinte pe dl Achim Miloia.

La luptă fraților dascăli!

Rișor, la 13/III 1907.

Cu distinsă stimă

Alimpie Radulea
învățător.

Convocare.

Alegătorii dietali și cetățenii din cercurile *Orăștie, Deva și Hunedoara* sunt prin aceasta invitați a lua parte la

adunarea poporală

ce se va ține în Orăștie, în Dumineca Bunei-vestiri la 7 Aprilie n. a. c., în sala mare a hotelului »Transsylvania«, la orele 1/22 după prânz.

PROGRAM :

1. Deschiderea adunării.
2. Desbatere asupra situației politice.
3. Desbaterea asupra proiectelor de lege ale guvenului, privitoare la școalele populare.
4. Rezoluțiune.
5. Inchiderea adunării.

Orăștie-Hunedoara-Deva, 28 Martie 1907.

Dr. Aurel Vlad, deputat dietal, Vasile Domșa, dr. S. Moldovan, dr. Aurel Oprea, Ioan Mihaiu, Nicolau Vlad, dr. R. Dobo, Sim. Corvin, D. David, Elia Popovici, Nicolae Suci, Nicolae Maniu, Adam Teodor, Manase Iar, Nicolae Andrei, Eftimie Costescu, Adam Lula, Ioan Botean, Ioan Popovici, Iosif Dumitru, Radu Jantea, Ioan Armean, Basiliu Botean, Nicolae Mermezan, Dumitru Ivașcu, Luca Botean, I. Lăzăroiu, Ioan Moța, Ion Trifon, dr. I. Maior, S. Damian, Simeon Vlad, Ioan Jantea, Iulius V. Ioanovici, Dr. I. Mihai, Dr. A. Muntean, I. I. Lăpădatu, Dr. A. Deac, Dr. I. Margita, Gavr. Todică. Const. Baicu, Ioan Branga, Ion Fleșeriu, Zaharie Tilicea, Dionisie Bobei, Simion Micu, Petru Lula, Nicol. Dămian, Simion Săcărea, Ioan Pascu, Ioan Cotruș, Daniil Pop, Eremie Necșia, Octavian Bude, Daniil, Pacurariu, Nicolae Popa, Corn. Demeter, Nic. Opincar, Ioan Rob, Petru Belei, V. d. Orbonaș, Adr. Cristea, A. Corvin. Il. Buzdugan, Iuliu Florea, P. Crișan, N. Tănase, N. Dubleş, George Oprean, Vasile C. Osvadă, Avram P. Păcurariu, Nicolae Macrea, Simeon Chirca, Nicolae Dima, Dr. G. Dubleşiu, Valeriu Beșan, Constantin Dima, Andreiu Ludu, George Rain, Alexandru Dima, Augustin Dima, Nicolae Miloș, Nicolae Chineja, Ioan Vlad, Oprișă Joja, Ioan Păcurariu, Petru Preda, Ticula Pascu, Ioan Popoviciu, Mihaiu Reic, Alexe Manea, Nicolae Boldin, Iacob Ghișă, Constantin Dăncilă, Simeon Zevoian, George Popovici, Leontin Ungur, George Henția, Iuliu Holdăr, Nicolae Vasu, Teodor Chirca, Daniil Mușă, Alexandru Moldovan, Dr. Virgil Olariu, Dionisie Ardelean, Dr. Iustin Pop, Dr. Ioan Dămian, Mihail Sirca.

La revedere, trați români de pe cuprinsul acestor cercuri, — la revedere la Orăștie, să ne ridicăm crucea de apărare în potruva păcătoșeniei politice cu care guvernul se năpustește asupra noastră!

Grăbiți cât de mulți, porniți văile întregi, pentru ca măreață să fie arătarea voinței poporului nostru din aceste ținuturi, aproape curat românești!

La revedere!

Turburări țărănești în Croația.

Din Croația se anunță, că grevele țărănești de acolo au luat proporții mari. Unele cercuri pretoriale sunt în adevărată stare de asediu.

Presa maghiară relatează cu tendință aceste știri.

Adunarea sârbilor.

Se anunță din Becicherechul-mare: Sârbii din Ungaria vor ține azi, Duminecă, o Adunare Națională fără osebire de partid, în chestia proiectului Apponyi. *La adunare vor participa toți deputații naționali sârbi.* Adunarea, la care vor par-

ticipa reprezentanții întregului popor sârb din Ungaria, este convocată spre a *da îndrumări deputaților* cu privire la atitudinea, ce trebuie s'o observe în parlament față de proiectul Apponyi.

Glasul unui învățător.

Ni-se cere publicarea următorului apel către românii din Bocșa:

De când faimosul ministru Apponyi a venit cu proiectul său de lege, în toate părțile s'a văzut oare-care mișcare și pe tot românul ce nu-i uitat de sine, l'a cuprins oare-care îngrijire și temere, că biserica și școala noastră se va prăbuși în abisul ce ne stă înainte și de care suntem prea apropiati.

Cu prăbușirea bisericii și a școalei fiecare vedem înecat în noi ori ce simțământ românesc, pentru că în timpurile de restriște ale trecutului, numai aceste instituțiuni ne-au susținut atât religiozitatea și moralitatea, cât și limba și naționalitatea noastră. Și acum de aceste comori ale noastre ce le-am păstrat și avut mai scump pentru oropsitul nostru neam românesc, dl Apponyi voiește să ne lipsească și adică să pună mâna pe învățători și ca atare pe școală, iar prin școală să lucre și în defavorul bisericii adică a întregului neam românesc. Și prin proiectul dlui Apponyi nici nu poate fi altfel. Nu putem aștepta vre-un bine, nici pentru școală, dar nici pentru biserică.

În fața primejdiei ce ne amenință, cu toții avem datorință a lupta energic, dela Episcop până la opincă, ca de biserica și de școala noastră nime să nu se atingă cu gând și inimă spurcată.

Mai pe sus de toți au însă datorință învățătorii de a protesta, căci soarta lor e în joc. În nrul 55 al »Tribunei«, am citit un apel al inv. Alimpie Rădulea, în care zice că să se convoace în tot locul adunările despărț. inv. și de acolo să se protesteze contra proiectului lui Apponyi. Și ar fi foarte de dorit, ca aceasta să se facă în tot locul și în toate diecezele și cât mai îngrabă, pentru că și așa suntem în ora 11-a

Scriitorul acestor șire, văzând că în vestita Bocșa nu se face nici o mișcare, și din nici o comună nu se aude nici un glas de protestare, își permite a rugă frumos pe fruntașii români din Bocșa și jur precum și pe întreaga învățătorime, ca în vremea aceasta tristă pentru noi, dar mai ales pentru biata noastră dascălime, acum când vedem că biserica și școala sunt amenințate, acum cu toții zic să ne trezim din amorțeala în care am zăcut, să arătăm străinilor că în patria aceasta și noi numărăm ceva și că și noi dorim să ne bucurăm de acele drepturi și privilejii, de cari se bucură și ceilalți cetățeni ai patriei.

Toți de-opotrivă jertfim pentru susținerea patriei și ne vârsăm sângele întru apărarea ei, și așa voim toți să fim și egali. Tutor să ni-se măsure cu aceeași măsură. Și am săvârși un păcat strigător la cer, când nu ne-am folosi de drepturile ce ne compet și cari sunt înscrise în lege. Oare ce ar zice fericitul Șaguna de s'ar putea scula

și să vadă că biserica și școala noastră cât de tare se clatină? Oare să nu fim noi în stare a apăra și susțineă aceea ce ne-a dat el și pentru ce a luptat, o viață întreagă? Oare voim noi ca generațiunile viitoare să uite cu totul limba, legea și neamul din care a ieșit? Nu. și de o mie de ori nu! La luptă deci fraților căci ora a sunat! Voi fraților din Bocșa, dar mai ales voi dascălime și preoțime căutați ca să spălați rușinea ce a-ți atras-o asupra întregului neam românesc prin căderea rușinoasă din Bocșa! Nime să nu mai stee pe gânduri și să întrebe ce e de făcut. Fruntașii nostri din Bocșa să convoace adunare de popor, iar președinții despărț. inv. în frunte cu președ. Reuniunii inv. din diecesa Caransebeșului să convoace întreaga învățătorime și cu toții să protezteze în contra proiectului Apponyan. Luptând cu toții și Dumnezeu ne va ajuta.

»Cantorul«.

„Popa hoancă“.

— Corespondență din Munții Apuseni. —

O foaie ungurească ce apare în Turda sub titlul »Aranyos Vidék« în numărul 12 din 23 Martie a. c. scrie următoarele:

»Hazafias román pap. Kándrea Miklós, nyágrai gör.-kath. (?) román pap a tordai »Kossuth-szoboralapra« küldött 10 koronát és a tordai városi szegények részére pedig szintén 10 koronát«.

Pe românește:

»Popă român patriot bun«. Candrea Nicolae, popă gr. cat. român din Neagra a trimis 10 coroane pentru statua lui Kossuth din Turda și 10 coroane pentru săracii din Turda«.

Acest individ încă pe timpul când a fost în teologie, Dumnezeu s'a milostivit spre el și l-a schilovit de un picior, iar după absolvirea teologiei a cutreerat satele prin Munții-Apuseni în calitate de notar, în care oficiu s'a distins prin introducerea în reprezentanțele comunale a procesului verbal în limba maghiară. Ne mai putându-l duce cu poporul în această calitate, fu hirotonit întru preot și destinat de capelan în comuna Neagra, cam de 3 ani mai nainte. Ca preot, în legătură cu jidanii din Turda și Câmpeni, mai seducând și câțiva români, oameni cu stare, înființară o bancă jidovită în Câmpeni, în butul unei bănci românești și cinstite ce există, iar acuma se distinge prin donațiunile de sus pentru scopuri contrare cu interesele românilor și tocmai acum, când avem mai mare trebuință de a ne strânge rândurile, de a fi una, ca să putem da piept cu dușmanii nostri, cari se nuzesc a ne slăbi și a ne lua tot ce avem mai scump.

Poporul de rând judecându-l după exteriorul și faptele lui, la supraporeclit »popa hoancă«.

Când te uiți la acest individ și vezi faptele lui, și-se revoaltă sângele în vine și ca ieșit din sărite, te face să nu mai crezi în misiunea atât de frumoasă a preoților și vrând nevând, respectul, devotamentul și simpatiile infiltrate în noi dela bunii nostri părinți încep a dispărea și în locul lor ura și disprețul începe a se încuibă, față de conducătorii nostri puși în frunte de-a servi la altariul Domnului.

Cum un preot, merit să conducă atâtea mii de suflete și susținut de pe spatele bietului popor român, vine să facă donațiuni pentru ridicarea unei statue la acela care vrut-a să șteargă de pe

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistere, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

ZIEGLER AGOSTON,

(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnizorul curții regale,
atelier de instrumente medicale-chirurgicale — UJVIDÉK.

fața pământului neamul nostru? Se poate așa ceva? E de necrezut!

Și acum dacă ne întrebăm cine poartă vina la toate acestea?

În primul rând acel Venerat consistor din Sibiu care a aprobat alegerea unui popă schilav, neascultând glasul preoților și a inteligenței din Munții-Apuseni.

Priviți acum ce lumină frumoasă și ce conducător ați dat poporului din Munții-Apuseni, cu un trecut istoric atât de glorios. Iată în mâna cui s'au pus soarta poporului din Neagra. — Dacă a greșit vre-odată — iertemi-se observarea — Înalt Prea Sântia Sa Metropolitul Meșianu, apoi atunci a greșit foarte mult când și-a pus mâinile peste acest om și a rostit de trei ori, în fața altariului cuvintele »vrednic este«.

Iar în al doilea rând noi poporul, purtăm vina, căci am suferit și suferim o asemenea persoană odioasă între noi. Și iarăși vina aceluia este, cari seduși și-au dat votul la alegerea acestui fiu răcâcit al neamului nostru, care nici habar n'are de durerile noastre și care în toată viața lui n'a făcut nici un bine pentru popor.

Dar dacă așa ni-a fost soarta, ne vom nizuși ai da cinstea meritată după faptele lui, și nu vom mai grăbi cu creșterii nostri la acela care ne întoarce spatele și nu să interesează de durerile noastre, pentru că un astfel de om nu merită să fie spriginat și respectat. Mult ne mirăm că nu se rușinează de faptele-i săvârșite, nu se sfiește a intra în sfântul altar, nu are teamă a primde cu mâna-i scârboasă învățăturile Domnului, sfta Evanghelie și nu e frică de blăstămul poporului român, pentru tradare de neam. Și blăstămul poporului e mare!

E rândul acum a colegilor lui din tract să-și dea cuvântul și să-l judece după dreptate, dacă acest popă schilav merită să mai stea cu el la o masă, ori să mai vorbească cu el, sau să funcționeze la servicii împreună. Credem că nu!

Negreanul.

Sociale.

O nouă cale.

E greu, pentru cel ce scrie aceste rânduri să vadă, cu câtă nepăsare s'a obicinuit lumea noastră cultă să privească un articol de gazetă, în care pe lângă multele lui frământări banale, poate totuși se conține în vr'o frază ascunsă câte ceva bun și sănătos pentru dezvoltarea noastră culturală și economică.

Acest ceva prins de un factor competent și interpretat sub forma lui adevărată, ar fi un document pentru atitudinea noastră de mai târziu. E cert că în actuala noastră situație unde întreg poporul nostru nu se poate sprijini pe grija statului, ci noi trebuie să ne purtăm de grijă, noi să ne conducem, sfetnicii poporului nostru să fie aleși din sinul lui, în această situație — zic, nu vom putea răzbi la un liman visat, dacă nu vom căuta să combinăm în mijlocul nostru planurile existenței noastre, să ne formăm un sistem de viață, căci dacă vom înainta răzlașiți, ca până acum, fiecare căutând a-și valida ideile sale fără a urmări un scop comun, vom ajunge la povestea cu racul, broasca și o știucă și ne vom izbi unul de altul fără nici un rezultat.

De aceea astăzi mă adresez acelor bărbați ai neamului, cari prin poziția lor și prin puterea care o au în conducerea masselor poporului românesc din toate părțile, pot să-și dea întâlnire gândurilor lor în coloanele ziarelor noastre și să propună sfaturi potrivite cu felul vremii de acum.

Bărbații nostri de seamă trebuie să înlocuească la noi acasă pe ministrii țării, dela ei așteptăm chiverniseală, dela ei așteptăm lumină, pe ei ne răzimăm fericierea viitorului, căci ministrii acestei țări vedeți, că cu fiecare ocazie, vreau să ne răpească proptelele, cari ni-le-am pus în decursul timpului pentru întărirea existenței noastre.

Întărindu-ne aci acasă, vom putea ținea piept cu valurile ce ne vin din părți dușmane, căci numai un organism sănătos e capabil de rezistență, e capabil de muncă, numai un astfel de organism are durată. Greșelile noastre sunt multe și mari. În aceasta rubrică, am vorbit și vom vorbi — fără să jignim pe nimenea — asupra lor și vom pleda pentru îmbunătățirea moravurilor și a direcției nesănătoase, ce am apucat-o în viață.

Găsi-se-vor urechi, cari să audă cuvintele acestea, găsi-se-vor minți bătrâne, pentru a le judeca, nu știu, n'aș vrea însă să predic în pustiu, pentru că a sosit momentul, când nu mai putem privi întrebători unii la alții, cum am făcut-o până la revoluția lui Cloșca și Crișan, nici nu mai putem pune mâna pe coasă și pe furcoale, cum am făcut-o în câteva rânduri mai târziu, căci astăzi ne stau la dispoziție alte mijloace de apărare, pe cari însă trebuie să ni-le cultivăm la vreme, dacă vrem, să ne slujească la desrobirea noastră. E drept, că vremea a curs prea repede pentru a ne putea înjgheba un sistem sănătos în dezvoltarea noastră. Cele câteva decenii, abia ne-au dat voie în fuga lor repede, să ne întindem mâna — după ce ne-am trezit din întunericul cu care ne-au învăluit secolii de-a rândul — și să recunoaștem cu mirare, că suntem frați dintr'un neam și d'un sânge.

Am avut conștiința asta, nu ne-a rămas altceva decât să ne lăsăm duși de curentul vremilor, neavând nici o cultură pentru a ne aranja treburile, a ne forma o ordine în mersul nostru, ori a ne stabili un sistem.

În iuțiala, cu care eram târiți de curent am putut aprinde o flacăra pentru cultura noastră intelectuală, prin crearea școlilor. Rezultatul bun ne-a orbit și noi am alimentat această flacăra încontinuu în detrimentul situației noastre economice *) căreia nu i-am purtat nici o grijă, cu tot terenul priincios, ce ni-se oferia. Am ajuns prin modul nostru de a vedea, de a ne crea prea de timpuriu o clasă suprapusă, ale cărei pretenții, ale cărei gusturi, ale cărei necesități, diferă de acelea ale masei poporului. Prin acest fapt am fost siliți a ne desbina, și în direcția activității noastre. Clasa de jos își lucră pământul, iar pătura suprapusă trebuia tot ea să o țină, pentru că dela stat nu se putea aștepta la nimic după cum nici astăzi nu se poate. Astăzi am ajuns la o situație morbidă, fără temeii, care amenință în tot momentul să-și arate rezultatele ei triste.

Asistăm de câteva săptămâni la cele mai grozave scene de revoltă în regatul fraților nostri de dincolo. Din ce cauză?

Pentru că regatul vecin a înaintat prea repede și timpul nu suferă, aceea, ce e făcut fără el. S'a dat cel mai mare interes orașelor, s'a zăgrăvit pretutindenea, s'au lustruit toate colțurile pentru a le da o față europeană, pentru a se putea vorbi în istoria contemporană de o Românie modernă, s'a neglijat însă talpa țării, fundamentul putred, s'au șters din condica nevoilor cinci milioane de țărani, ale căror vaete le înăbușă tirania străinilor ale căror suferințe nu le lua în serios boerimea. În 40 de ani au avut o expoziție splendidă... la oraș, cu lumină electrică, pe când la sate sărăcia stângea opaițul în hârb.

A lipsit sistemul, întreagă alcătuirea s'a dărâmat, pentru că e spiritul vremii de așa.

La noi e același lucru. Stările noastre încă se prezintă sub un raport cât se poate de anormal. Avem 15 maximul 20 de procente de pricepători de slovă. În acest procent așa de neînsemnat aproape nul, pentru o masă de 3 milioane de oameni, numărul aceluia, cari trăiesc pe urma cunoștințelor lor, cari muncesc cu capul, cum am zice, e foarte mare și se mărește pe zi ce merge. În schimb însă grosul îl lăsăm tot în in-

*) Repet acest lucru și-i voiu aminti încă ori de câte ori mi-se va da ocazia, pentru că numai astfel sper să-i pot crea un rol în viața noastră.

tunec, mulțumindu-ne a vedea sporindu-se la orașe numărul advocaților, al medicilor, al preoților și învățătorilor, fără să ne dăm seama, că acest spor începe a deveni periculos, dacă nu se vor cultivă paralele și masele poporului de jos.

Să oprim deci curentul vremii și să apucăm o nouă cale, care ne oferă prospecte cu mult mai sănătoase pentru întărirea viitorului nostru. Avem o fundațiune mare »Gojdu«. Capitalul ei se urcă la vr'o câteva milioane, șapte mi-se pare și crește din an în an în mod considerabil. Dacă nu mă'nșel, sporul în anul acesta, adică 1906/7 a fost de circa 360.000 de coroane.

Ajutoarele cari se dau anual, sunt însemnate și mulți tineri datoresc poziția lor acestei fundațiuni.

Dar îmi pare bizară sfințenia ce se păstrează în îndeplinirea dorințelor testatorului.

S'a zis anume în testament, că se vor împărți din ajutoare mai mici, mai cu seamă elevii din gimnazii și se vor da ajutoare mai mari tinerilor înscriși la una din facultățile din țară sau din străinătate. Se vor refuza ajutoarele tinerilor de legea unită, chiar și atunci, când ei vor trece la ortodoxism.

Asupra punctului din urmă nu vreau să vorbesc, nu vreau să fac chestie de confesionalism dintr'un subiect, care e de o importanță capitală pentru întreg poporul nostru.

N'am mai departe intenția să strivesc dintr'o trăsătură de condei dorința testatorului, dar când avem în fața noastră nevoile unui întreg popor, să mi-se dea voie să pledez pentru o întrebuintare mai rațională a acestor averi. De sigur că testatorul prin legatul său a avut de scop sprijinirea culturii românești, ceea ce în timpurile de atunci se rezuma în creșterea tineretului nostru la universitate, și formarea unui strat de profesioniști liberi.

Intenția a fost salutară. Fundațiunea și-a ajuns scopul și astăzi mulțumită ajutoarelor împărțite din belșug putem număra în clasa noastră cultă oameni de legi, oameni cu cunoștințe dascălești, medici, ingineri și deăștia mai mici.

Întreb însă pe cei încredințați cu administrația acestor averi, dacă pomana ce se împarte n'ar putea să slujească de sprijinoasă și altor fel de elemente, cari crescute în altă direcție ar aduce foloase tot așa de mari neamului nostru cași suțele de studenți, cari trăiesc din averea fundațiunii.

O spun aceasta pentru că ziceam mai înainte, că avem destui domni și grija noastră trebuie îndreptată în altă parte.

Ne trebuie astăzi o clasă de meseriași, pentru cari suntem datori să jertfim tot ce ne stă în putere și nu jenez memoria marelui român Gojdu, dacă cer să i-se modifice vrerea după împrejurările timpurilor, pentru că altcum ne va fi dat să vedem, stări, unde nu vom mai putea *suporta* ajutoarele ce ni-se îmbie.

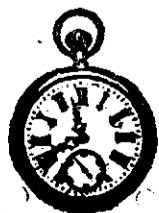
NOUȚĂȚI.

A R A D, 31 Martie 1907.

— **Știri personale.** Aflăm cu plăcere că veneratul nostru fruntaș, dl deputat dr. Nicolae Oncu s'a întors aseară acasă deplin sănătos dela Abbazia. Fie bine venit.

— Dl deputat *Vasilie Goldiș* a plecat la Nădlac, să aziste la adunarea de protestare care e convocată acolo pe azi.

— **Desmintire.** »L'Indépendance Roumaine« dela 30 c. reproducând din »Lupta« șirele reproduce și de noi (din numărul 62) în cari trimisul special al confracților din Budapesta relatea fantasmagorii despre revoluția din România, — se întrebă: oare în ce cercuri și-a câștigat »trimi-

◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Orolage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâini străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela *Schöner Samu, juvaergiu în Szeged*. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, urvecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

sub special « nouățile mincinoase și date tendențioase pentru a înegri România? » Este — încheie — surprinzător că organul român din Budapesta se pretează la asemenea mistificațiuni.

— **Presa ungară** continuă ș'acum să publice tot felul de știri mincinoase despre cruzimile țărănilor din România. Pe ziua de azi dă amănunte (scornituri toate) despre chipul grozav cum țărăni au omorât pe colonelul Lambrou, (care slavă Domnului, e întreg și sănătos), cum pe un căpitan l-au scaldat în petrol și apoi i-au dat foc, iar pe un locoteneut l-au îngropat de viu.

— **Curg minciunile.** Ziarele maghiare publică știrea că la Sibiu au sosit din Moldova 32 familii române de frunte, cari merg la Paris, fugind de groaza revoluției.

Se înțelege, că știrea e tocmai atât de puțin adevărată, pe cât de puțin Sibiu este în linia ce duce dela Moldova la — Paris.

— **Ungurii din România salvați.** În sfârșit după alarma dată de gazetele ungurești, că la răscoalele țărănești din ținutul Buzelui, unde ungurii locuiesc în massă s'a ținut în inima patrioșilor, — tot aceste gazete înregistrează știri îmbucurătoare pentru soarta conaționalilor lor.

Amintim între aceste una care va liniști turburarea sufletească a hazafiilor, cari nu mai aveau nici o speranță în salvarea fraților lor pierduți dincolo de Carpați: »Turnu-Măgurele — zice »B. H.« în numărul său dela 30 Martie se ține de coloniile mai mici, Giurgiu e însă mai mare și are peste 400 de locuitori maghiari. *In școala catolică de băieți și de fete se învață numai ungurește.*

Auzi d-le Apponyi?

— **Inmormântarea locotenantului Nițulescu.** Vineri la orele 4 a avut loc înmormântarea locotenantului Ion Nițulescu, căzut victima datoriei sale în răscoala dela Stănești în ziua de 11 Martie.

La biserică au ținut discursuri funebre, dl Mihail Urlici, avocat, din partea baroului, căpitan Mărculescu din reg. 5 Vlașca din partea armatei, dl I. T. Ghica, prefect, din partea guvernului, preotul Gr. Popescu din partea clerului și dl A. S. Panu din partea giurgiuvenilor.

Din biserică, cosciugul a fost adus la dric de către ofițeri.

Onorurile militare au fost făcute de două compănii, una din reg. Mihai-Viteazul sub comanda dlui căpitan Stroe și alta din reg. Vlașca sub comanda dlui locotenant Coni.

Cortegiul a fost urmat de corul și elevii gimnaziului »Maiorescu«, de numeroase persoane marcante și ofițerii din Giurgiu și de o lume imensă.

Toate societățile din Giurgiu au urmat cortegiul până la cimitir.

Inmormântarea a fost din cele mai impozante și a produs o adâncă impresie asupra întregului oraș.

— **Alianța Izraelită** știe bine, că în toată Moldova n'a fost omorât un singur ovreu. Totuși a alarmat întreaga străinătate cu barbariile și omorurile ce ar fi comis țărăni. Hock, acest preot catolic care are patentă să mintă, scrie și el în »Magyarország« de ieri un articol de fond. Injură pe români mai ales pentru că are teamă că ovreii fugăriți vor veni toți în Ungaria.

Vorba e că ovreii și-au ajuns scopul: se anunță deja că din banii strânși în America de Alianța Izraelită, s'au trimis un milion franci ajutoare familiilor ovreești, rămase pe drumuri și în doliu pentru pierderea susținătorilor lor »omorâți de revoluționari«. Câtă infamie!

— **O corabie de războiu uriașă.** Ziarele engleze aduc amănunte despre manevra de probă a celui mai mare vas de războiu englez »Dreadnought«, care s'a reîntors deja la Portsmouth. În largul mării s'au făcut exerciții de tir și s'a tras din cele mai mari patru tunuri, d'odată. Iși poate închipui ori-cine, ce detunătură colosală a fost, dar construcția vasului e așa de solidă, în cât nici măcar vre-un geam nu s'a spart. Reîntorcând dela Trinidad, a venit cu o viteză de 16 noduri pe oră, încât altor vapoare de războiu le-ar fi trebuit cu 3 zile mai mult pentru a face acest drum.

— **Români decorați de Sultan.** Ziarele oficiale anunță, că generalul Mavrocordat, aghiotant regal, generalul A. Robescu, măiestru al curții princiare, dl Diamandi, șef de secțiune la ministerul de externe, au fost decorați cu marele cordon al ordinului Medjidie. Două doamne de onoare au primit ordinul Nișan-i-Sefacat clasa doua. Sultanul a mai decorat și alți funcționari români.

— **„Turburările agrare în România“** e titlu unui articol frumos din »Hrvatski Dnevnik« din Saraievo dela 27 I. c. în care se arată cum ziarele mari din Viena, Budapesta, London și Paris, — cari sunt în mâni jidănești, înfățișează România cu o țară barbară, și poporul românesc ca o massă de bestii, sălbatici, bandiți etc. În articol se zice mai departe: »Cine cetește acele știri se îngrozește de sălbăcia țărănilor românesc. Dar aceste știri sunt mincinoase atât despre barbarismul românilor încât și despre știrile grozave de turburări, cari provin din partea țărănilor români. România e acuma cel mai cultural stat în Balcani, bugetul României arată de câțiva ani un excedent frumos, ca dovadă, că administrația țării e în mâni bune. Dovada e și expoziția jubilară, cu care nu se poate fâli Grecia, Serbia și Muntenegru«. După ce se arată foarte frumos cu date statistice starea feudală în România, și că pământul e dat în arendă jidanilor, cari despoiesc poporul (țăranul) român, zice că țăranul despoist s'a ridicat contra exploataților, cari din întâmplare sunt aproape toți jidani.

— **Ziarului »Tribuna« și tuturor amicilor și cunoscuților,** cari din incidentul morții neuitatului meu tată, mi-au adresat cuvinte de mângâiere, le exprim pe această cale, adânc simțita mea mulțumită. M. Telegd, 14/III 1907 v. Al tuturor sincer frate: *Alexandru Muntean a lui Vasile,* protopop gr. or. român.

— **Un fraticid de 11 ani.** Un copil de 11 ani Emeric Vincze fiul unui cărciumar a comis în zilele trecute una dintre cele mai sângeroase fapte. În lipsa părinților luându-se la ceartă cu fratele său mai mare, în furia ce-l cuprinsese a pus mâna pe un cuțit și i-l'a înfipt acestuia în abdomen. Rănitul a fost transportat într'o stare gravă la spital.

— **O procesiune atacată.** În Vinerea mare catolică se pornise o procesiune la calvar în orașul Szabadka. Deodată se repede asupra credincioșilor un taur infuriat. În învălmășala produsă s'au rănit vr'o 50 de inși. Au alergat mulți în apărarea femeilor și copiilor, atacând taurul cu revolvere și cu puști de vânătoare. În furia lui bestia n'a simțit cele 30 de gloanțe, cari l-au lovit și a intrat în oraș, a căzut însă lungit după un timp oare-care.

— **Ziarist asasinat.** Agenția Westnik află că doctorul Jollos, redactor al ziarului »Russkija Wiedomosti« și fost membru al primei Dume, a fost asasinat cu focuri de revolver, pe când ieșea de acasă. Asasinul, un om tânăr, a scăpat.

— **»Predarea Porth-Arthurului.«** — Sub titlul acesta a apărut la Kiew o interesantă carte scrisă de generalul Kostenko, membru în tribunalul superior de războiu al Rusiei. Numitul general dela începutul asediului și până la predarea cetății a fost în Porth-Arthur și zi de zi și-a făcut însemnări despre cele petrecute. Cu fapte și documente arată că Stössel (ovreu!) n'a fost erou, cum așa de mult s'a scris, ci un om mic de suflet, meschin, care s'a certat într'una cu celalalt general, Smirnov, ș'un intrigant și laș. El singur e de vină că Porth-Arthurul a capitulat.

— **Spriginiți pe industriașii români!** Aduc la cunoștința publicului român, că cu 1 Aprilie n. a. c. îmi redeschid atelierul de ras, tuns și frizat, aranjat cu gust conform recerințelor timpului, în strada Deák Ferencz, în fața bisericei gr.-cat. Cu deosebită stimă *Radu Urs.*

— **Bandele grecești din Macedonia** și-au început activitatea. La 24 c. o bandă puternică de antartzi a pătruns în satul Soboțco lângă Vodena și-au ucis pe preotul bulgar, pe învățătorul și cinci notabili bulgari din localitate. Ei s'au retras fără a li-se putea da de urmă.

— **Princesă — cociș.** O foaie franțuzească (»Petit Parisien«) scriind despre mulțimea femeilor ce fac slujba de cociși din Paris, — spune că cea dintâi femeie-cociș în Paris a fost princesa Metternich. Ea mâna caii dela caleasa sa și era singură fără nici un ajutor. Niște tineri parisiensi crezând că ea de fapt e cociș care duce pe plată, au oprit-o, s'au urcat în caleasă și au spus numele străzilor pe cari s'au preumblat o oră. I-a și dus. Dar când a fost la plată, s'a dat jos, s'a recomandat tinerilor apoi le-a zis:

— »Pentru slujba asta, săracii pe cari îi ajutor eu au să capete 300 de franci«. Cu acestea a întins mâna după bani.

Cei doi preteni au făcut o față acră la auzul glumei ce le-a tras-o princesa, și mai ales la auzul socotelei — dar n'au avut ce face, au plătit și au tăcut!...

— **Osândiți la moarte.** Comitetul macedobulgar a osândit la moarte pe președintele comitetului sârbesc Generalul *Stefanovici* și pe membrii *Iovanovici* vicepreședintele Scupcin și pe maiorul *Pesici*. Execuția a încredințat-o câtorva membrii din comitet.

— **Convocare.** Despărțământul prof. Șiria al reuniunii învățătorilor ort. români din protopb. arădane, își va ține proxima ședință Marți, la 27 Martie (9 Aprilie) 1907 în școala din comuna Măscă. Programa: 1. Dimineața la 8 ore asistare la chemarea Duhului Sft. 2. Prelegere practică în școala inv. A. Muntean. 3. Deschiderea ședinței. 4. Reflexiuni asupra prelegerii ținute. 5. Raportul biroului. 6. Executarea concluzelor adunării generale. 7. Discuțiunea »planului de învățământ« (în meritul acestui punct, în ședință, fiecare membru va avea a se pronunța). 8. Discuțiune asupra chestiilor școlare. 9. Propuneri și interpelări. 10. Fixarea proximei ședințe. 11. Încheiere. Șiria, 13/26 Martie 1907. *Alexiu Dobo,* președinte.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetățitorilor nostri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul până acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-l sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Mari inundații și viscol în Dobrogea.** Ziarelor române li-se comunică din Constanța: Inundațiile cari de câteva zile s'au produs în câteva locuri în județul Constanța, au luat proporții colosale.

După ultimele știri sosite din județ la Cochirleani, Rasova și Morleanu, Dunărea s'a revărsat pe o întindere de mai mulți kilometri inundând totul.

La Dănești s'au produs asemenea inundații: Populațiunea a rămas fără adăpost. Bărbați, femei și copii fug care încotro.

Din cauza viscolului care bântue cu furie, de azi dimineață sătenii sunt în pericol să moară de frig.

Turme întregi de vite au tost parte înecate, parte acoperite sub zăpadă.

Situația locuitorilor este desperată.

Dunărea s'a revărsat în apropiere de Măcin inundând mai multe sate.

La Sarighiol și Sarichioi apele devenind mari au inundat locuințele sătenilor.

Se spune că mai mulți țărani au fost înecați. De ieri sufia un vânt puternic cu zăpadă.

Din cauza frigului populațiunea este în pericol de a muri. Zăpada atât de mare încât a îngropat turme de oi.

Autoritățile comunale au înștiințat prefectura cerând ajutoare.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacâmuri de argint. Orologe de buzunar de aur, argint și otel. Un departament separat se găsește fabricațiuni de argint china de prima calitate. Grallert S. és fia, Arad, Piața Andrássy nr. 22.

— În cinci minute își poate face ori cine rum. **cognac, licor** de cel mai gustos. Materiile necesare se pot procura exclusiv în **Drogheria orășenească (Ujvárosi drogeria) Oradea-mare (Nagyvárad) Szent László-tér.**

Necesarele pentru 1 litră rum 32 fil.

» « 1 « cognac 40 fil.

« « 1 « licor 50 fil.

— **Nu mor porcii** nici nu se îmbolnăvesc dacă se întrebuințează pravul pregătit de farmacistul Kun István din Hajduszovat De aceea se nu pregete nime a cumpără acest parv. Mai pe larg între inserate.

— Laptele de castraveți (ugorkatej) este mijlocul în general recunoscut de cel mai bun pentru îndepărtarea a orice necurătenie de față cum sunt petele de ficat, bureții, mitesser, pipingini, etc. După folosință de 3—4 zile întinereste fața și îi dă culoare vie sănătoasă. Primul depozit de vânzare drogheria »Abbazia« a lui B a l a s s a Cornéi Budapest, Andrassy ut 47. Se află în ori care drogherie și în apotecă.

Dela judecătorii și tribunale.

După o pertractare de șase zile, s'a adus ier sentință într'un proces senzațional. Obștea română din Satu-român (aproape de Dej), nemai putând suferi mișeliile ovreiului Hirsch Lajos cărciumar, a decis să-l omoare. Pentru acest scop au angajat pe țiganul Ioan Roman, care l-a și împușcat pe fereastră (pentru 15 floreni). Multă vreme nu s'a știut cine a comis omorul. Țiganul a părut însă satul, pentru că nu i-a plătit suma întregă și astfel s'au aflat toate. Atât țiganul cât și Petru Tecar și Ioan Strepdea, au fost osândiți la 15 ani temniță.

BIBLIOGRAFIE.

În »Biblioteca pentru toți« a apărut nr. 258 »Bartek Invingătorul« de Henric Sienkiewicz, tradusă în românește de dl Iosif Nădejde.

Cu aceasta se adaugă încă o carte de o nețăgăduită valoare la seria destul de bogată a bibliotecii editate de librăria Alcalay, — București »Bartek Invingătorul« e una din cele mai mișcătoare scrieri ale celebrului romancier polonez și un cunoscut critic francez o socotește chiar ca superioară celor mai multe din scrierile lui Sienkiewicz. Cu redarea ei în românește — într'o traducere îngrijită — s'a făcut un real serviciu iubitorilor de literatură bună.

Prețul 30 bani. De vânzare la toate librăriile din țară.

Economie.

Arad, 31 Mart. 1907.

Cursuri de vierit pentru învățători. Ministrul agriculturii va deschide cursuri de vierit în Bihar-Diószeg, Eger, Tapolca, Tarczal, Ménes și Aiud. Cursurile vor ține 4 săptămâni, din cari două primăvara (April—12 Maiu) iar două toamna (10 Oct.—23 Oct.) Aceiași învățători vor participa și primăvara și toamna. Se admit învățătorii de stat, comunali ori confesionali din regiunile cu podgorii, cu deosebire pe unde a pustiit filoxera. Învățătorii vor primi o indemnizare de 120 coroane.

Petițiile trebuie timbrate cu timbru de 1 cor., în care să se arete vârsta, cunoștințele de limbă, aplicațiunea, activitatea pe terenul vieritului. Acest din urmă titlu justificându-l prin autoritatea sa directă. Petițiile să se înainteze până la 5 Aprilie prin inspectorul școlii directorului școlii de vințlerit, în circumscripția căruia se află.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 30 Martie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	7.78—7.79
Secară pe Aprilie 1907	6.56—6.57
Ovăs pe 1907	7.79—7.80
Cucuruz pe Maiu 1907	5.32—5.33
Grâu pe Octomb. 1907	8.16—8.17

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7.85—7.86
Secară pe Aprilie 1907	6.53—6.54
Ovăs pe Aprilie 1907	7.77—7.78
Cucuruz pe 1907	5.33—5.34
Grâu pe Octomb. 1907	8.20—8.21

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Piața din Aradul nou.

500—600 mm. Grâu	7—7.20
400—500 * Cucuruz	4.55—4.65
Semnare nominală, Ovăs	6.20—6.30
Orz	5.80—9—
Secară	5.50—5.60

Prețurile în coroane, per kgr.

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

- Pentru Emulsiunea lui Scott

poți da liniștit bani, căci banii aceștia sunt în bun olc, fiind sănătatea bună, robustă, mai scumpă decât bogăția. Emulsiunea Scott conține cel mai bun oleu medicinal de pește norvegian și la prepararea ei se folosește cea mai bună calitate a acestui oleu de pește. Procedura de fabricațiune Scott e rezultatul unor experiențe și studii de peste 30 ani. Productul are efect extraordinar și aduce rezultate repezi la delăturarea boalei sau la înfrângerea urmărilor distrugătoare ale boalei. Cu untură obicinuită de pește nici pe departe nu obține rezultate așa de favorabile și sigure, ca și cu Emulsiunea Scott.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare».

EMULZIUNEA lui SCOTT,
se află în fie-care apotecă.

Prețul unui flacon original **G. 2.50**

Află aplicare doi culegători tipografi

pe lângă leafa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

Mare atelier de reparație!

In atențiunea bicicliștilor!

Se vând

BICICLETE

cauciucuri, felinare și tot felul de utilități.

Să poate căpăta și în rate săptămânale.

Nichelarea și transformarea bicicletelor le execută în mod foarte favorabil

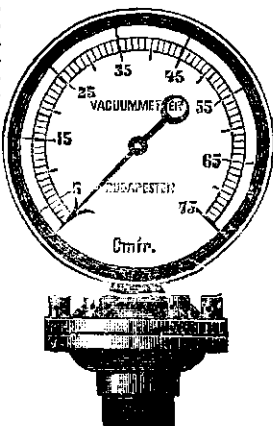
Koch Dániel

Deák Ferencz-u. 42.

Comandele din provincie să execute prompt.

Perlfaszter Sándor

mechanic de cumpene și măsurii atmosferice
BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsurii atmosferice în deosebire chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, măsurătoare pneumatice (pneumometre), hidro- și piometre. Măsurii elastice, nivelatoare, termometre

Primesc reparații cu garanția de un an. Comandele din provincie le efectuează punctual și prompt. Ceasornicele de controlă le repară cu garanția de 3 ani.
Prețuri corecte gratis și franco.

Un candidat de avocat

află aplicare
în cancelaria avocatului
Dr. Joan Papp, Brád.

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nesticăcioasă alifie pentru înfrumșetare, întrebuițându-se atât ziua cât și sara. Delătură totfelul de pete, precum: pistrii, pete de ficat, casuri și buburuze, beșicătură și precugiuni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată. SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuița și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumșetare inafectiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate, pentru că delătură încreșiturii și redă o față tină.

Prețuri: Crema Lotus . . . . . Cor. 1.—
Sapunul „ „ „ „ „ 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
„ „ „ „ „ flacon mic „ 1.—

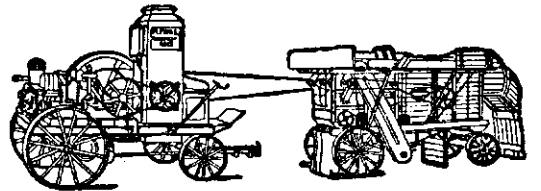
Magazinul principal: în grănăția de pălării pentru doamne:

A „Párisi nőhöz“,
SZEGED, Iskola-ut 13 sz.

Comandele din provincie pe lângă rambursă.
Vanzătorilor prețuri scăzute.

Numai adevăratele motoare și locomobile „PLEWA“

au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumpțiunea pe oră 2—3 fileri oleu necultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminar gratuit. — Condițiuni, solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B. motorspecialista**
Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și să păstrați.

Fluidul

lui

Kwizda

Timbrul șerpelui.

Fluidul turiștilor.

Să unge pielea cu acest fluid pentru întărirea vinelor și a mușchilor. Turiștii, bicicliștii și călăreții îl întrebuițează pentru o-să înviora după drumuri îndelungate.

Prețul unei flacon || O jumătate de flacon
2 coroane. || 1 cor. 20 fil.

Ioh. Francisc Kwizda

furnisorul curții ces. și imperiale și al curții princiare bulgărești.

Farmacist, KORNEUBURG lângă Viena.

Sa fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați,
juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții -- și mai ieftine prețuri la --

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

● Filiala în Piața libertății Nro. 1. ●

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără altă renumerație.

În fiecare săptămână
MARFĂ NOUĂ!

Telefon Nro. 534.

Cel mai mare galoniar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Fabrica de metale a lui Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér.

În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

„Laboratoire Cosmétique Matild“

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele siru-

47 Klgr. cântărea
di Dr. Gera Attila din Volo-
sánka, care din tubercu-
loasă s'a vindecat prin siru-
pul de brad Castillio și de
sirupul Hypophosphat

s'a îngrășat de 120 Klgr.

pul slabilor, cari doresc că se îngrășe și în-
t-rească, cel mai bun medicament e „SYR
HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat
de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul tim-
brelor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de
brad Castillio al D-tale a folosit foarte ficei mele
bolnavă de consumpție, rog cu reînțoarcerea poștei
încă două sticle. Nandrássy D. Mihály, preot, com.
Gömör, Restér, u. p. Ochtina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat
crezământ până acum, dar de când am comandat dela
D-ta sirupul Hypophosphat, recunosc că și în ce-
nusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot reco-
manda cu conștiința liniștită medicamentele D-
voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra
pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera,
preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, fru-
moasă și rămenă să-ții delă-
turi pistrui, petele de ficat,
so întrebuințați

CREMA- 1 coroană.
ALIFIA- 1 cor. 60 f.
SAPUNUL MATILD 80 fileri.
PUDRA 1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de
stat) este o in-
venție epocală
pentru econo-
mii. Cine o în-
trebuințează
după îndrumă-
rile prescrise:
porcul scapă
și de boala
cea mai pri-
mejdioasă și
că cele scrise
nu formează
reclamă, mă
îndătoresc se
dau prețul
pentru fiecare
porc mort, da-
că întrebuin-
tând acest prav,
porcul totuși o murit. — O
cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmétique MATILDE“ (intemeiat
după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)
HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă pre-
țuri moderate, trimițând cataloage mari ilus-
trate. — Numai la mine se poate căpăta
„ȘCOALA“ de cimbalmă, după care poate
învăța foarte ușor ori și cine și fără pro-
fesor. Partea I-ă 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil.,
a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea ba-
nilor espedez gratuit

VARGAPÁL

fabricant de cimbalmă și de muzice

MAKÓ (casa proprie).

Fondată în 1850.

Am onorul a recomanda onnoraților eco-
nomi

sămânțele mele cele mai escelente.

Trifoiu magyar visitat de stat și liber
de aranca, trifoiu roșu de Stiria.

Soiurile veritabile și originale premiate
de napi și de fânățe.

Sămânța de Oberndorff rotundă, roșie

urieșe de Mammuth, de Eckendorf. Do-

bițe de masline în formă de butelie Ideal.

Amestec de sămânță de iarbă pentru pajișta.

Iarbă engleză, mohor, mazăre,
pisat-piparcă, sămânță de cânepă.

Atrag atenția economilor și negustorilor asupra
prețurilor mele moderate.

Sămânțele cele mai bune de verdețuri flori și cartofi.

Așteptând comanda onoratului public cu cea
mai mare promptitudine sunt cu deosebită stimă

Dell'orto Károly

negustor de sămânțe la „Coroana verde“
(„Zöld koszoru“)

Nagyvárad, Sz. László-tér.

La dorință trimit preiscurante ilustrate gratuit.

Comande din provincă le efectuează prompt și punc-
tual fără spese de împachetare.

Ladányi Ferenc

AURAR ȘI JUVELIER

Temesvár (Timișoara) Belváros

strada Jenő főherceg 11 (casa Koch).

Asortiment bogat

în articli de aur și argint și bijutării

în execuția cea mai modernă, cu prețuri
moderate.

Atelier special pentru lucrări nouă și repa-
raturi, aurituri de unelte bisericesti etc. etc.

Aur, argint și platină veche

se schimbă ori se cumpără cu prețul cel
mai mare.

Mare atelier mecanic de reparaturi.

Varga József

Instalator electric concesionat de autorități Szeged, Deák Ferenc-utca.

Primește liferarea și instalarea ieftină și expertă pe lângă prețuri moderate și garanță

orice lucrări din specialitatea mecanică-electrică,

a tot felul de lumi electrice, de transmisiuni, sonerii de casă, telefoane,

parafalgere cinematografe și reflectoare.

Deposit mare de lămpi multiplicare cu lumină brillantă sistemul GANZ, lămpi candscente și de lustere electrice.

Intreprindere de instalări de motoare electrice.

Advertisement for wine featuring a bottle of 'ANDRÉNYI SEC GARAD' and various descriptive terms like 'AROMĂ RECUNOSTINȚĂ PROASPĂTĂ RECREATOARE' and 'SISTEM FRANCES TRADIȚIONAL'.

Advertisement for 'Migrain' pills, stating 'Dacă te doare capul nu întârzia, ci folosește îndată' and listing the pharmacy 'Beretvás Tamás, Kispest'.

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE“ a lui RUDOLF IANER

Temesvár-Gyárvaros, Főter 70. Discretă și zilnică expediție cu posta. Telefon 476.

„IANER“

Cremă neunsuroasă. Cel mai nou produs higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui.

List of products including 'laner' pudră, săpun, pastă de dinți, apă de gură, esență de păr, pomadă, vâpseală de păr, and apă blondină.

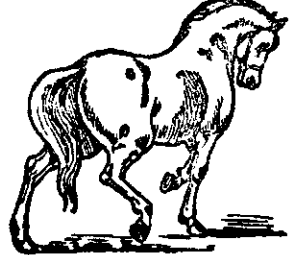

Fluidul ventru reumatism și gicht, al doctorului Hoffmann.

Medicament folositor de ani îndelungați împotriva gichtului, reumei, durerii de nervi, levrăgiet, reume, durerii de mușchi, exudate, ischias, scintirea membrilor, înțepenirea mușchilor, coardelor schilăvirei și a durerilor din crucea spinării.

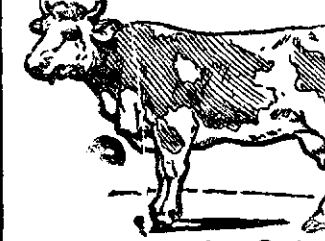
Advertisement for 'Pilulele curățitoare de sânge ale lui Dr. James' and 'Balsam Dr. James'.

Advertisement for 'Preservativ pentru galițe' (milk preservative).

Advertisement for 'Blister' (blister medicine).

Advertisement for 'Unsoare de umflături' (swelling ointment).

Advertisement for 'Prav de raie' (cow medicine).

Advertisement for 'Prav de porci' (pig medicine).

Address for Farmacia „Maria ajutorătoare“ a lui R. Ianer, Temesvár-Gyárvaros Főter 70.

Advertisement for VALUTA BANK, Budapest, Váci-körut 48, offering exchange services.

Advertisement for 'Vlăstare pentru gard viu' (living hedge plants) by Gleditschia, including an illustration of a grape cluster.

Advertisement for wine and desert by Nagy Gábor, featuring a detailed description of the product.

Advertisement for 'Crema de față Regina' (Queen face cream), highlighting its benefits and availability.

Telefon-nr 469.

Telegr.-adr.: „Grüner-Varga“

Grüner és Varga Szeged

Cheque-cont la Posta Ungară 16,308, la cea Austriacă 99,408. — Giro-cont la Banca Austro-Ung.

Manufactura de cânepă, in și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreją de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la articoli ce se capătă permanent în depositul nostru:

sare de vite (briquette) de tot plăcută vitelor la lins,

sămânță de lufnă și trifoiu roșu garantată de curată de tortoțel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

soluri: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșii de Mammoth, galbene de Eckendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatră mierie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopuri de sămănat;

sămânță veritabilă de bicău; ovăs, orz și cucuruz.

Din aceste din urmă ținem și pentru furagiu.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul Melasse »DERBY«.

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi la

Aradvármeyvel Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verbőczy-utca.

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Avis!

Avis!

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că

berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor cerințelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a primei societăți ungurești pe acții așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndepindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia“).

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că în Arad, strada Weitzer János nr. 10 (casa dr. Robitsek) am deschis

un salon de toilette

unde pregătesc bune și foarte elegante di stofe engleze și franceze cu prețurile cele mai moderate. Experiențele atât eu cât și femeia mea am câștigat în orașe mai mari.

Totodată aduc la cunoștința onor. public, că în salonul meu se poate învăța a croi modern în cel mai scurt timp.

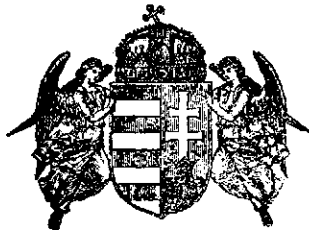
Cerând sprijinul onor. public, sunt

cu stimă: **Weisz Samu,** croitori de haine femeiești.

Se primesc fete cu plată și învățăcele.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA DE CLOPOTE

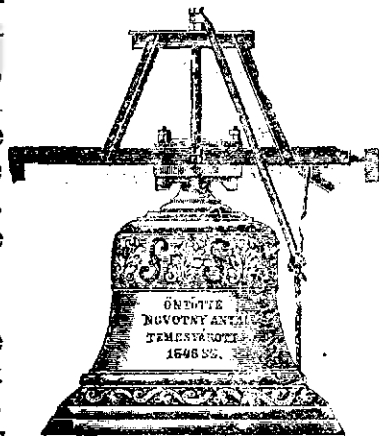

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate CLOPOTELE GĂURITE de dînsul inventate, și premiate în mai multe rînduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-ouranturi ilustrate gratis.

Mășini pentru stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși, întrec atât în privința lucrării, precum și a durabilității orice fabricate de până acum. Nu face risipă în materie și e ușor de mannat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu totul din aramă, supus probei, trimitem de bucata cu preț de 45 coroane.

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%.

Pentru fiecare bucată 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru fierberea rachii, cu aparat de recovire după plac, sau după sistemul inventat de noi, prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât până acum.

La comandă trimitem că dări pentru licitare sau de orice fel.

Lucrările de aramă le efectuăm înto și punctual.

La comande ne rugăm dacă se poate a ni se trimite desemnuri și măsuri.

Sijjártó Testvérek, arămari

depou pentru fabricare și reparaturi de stropitoare în Kecskemét.

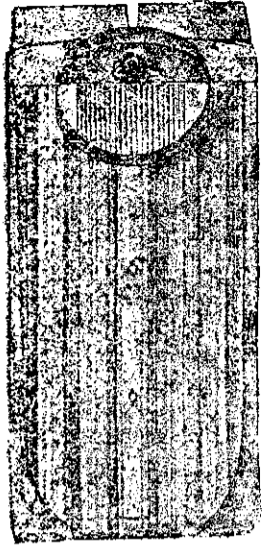
In vitrinele mele se pot vedea permanent noutățile de modă cea mai cu gust provizute cu prețurile cele mai concureabile.

Fondat la
1860

MÜNZI. ARAD

Telefon de
stat Nr. 218

Am noutăți surprinzătoare de
pălării pentru sezonul de primă-
vară și vară.

Cămașă

de modă colorată
cu piept încrețit (imitație de batist)
bucata . . . . . 3 Cor. 30 fl.

Cămașă de modă colorată
pentru turiști și călători
(imitație de batist) . . . 3 Cor. 30 fl.

Cămașă de modă colorată
pentru turiști și călători
(zefir englez) bucata . . 4 Cor. 40 fl.

**Primes albituri după
croitura cea mai perfectă.**

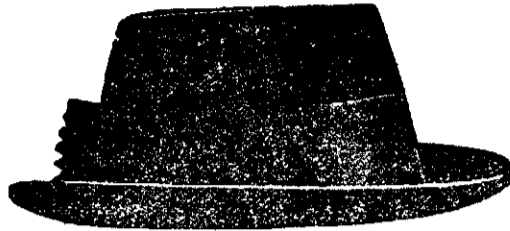
Furnisorul funcționarilor de stat.

prăvălie de pălării și modă de domni

Furnisorul corpului ofițeresc dela
regimentului ces. regesc Nr. 33.

PĂLĂRIE „RECLAM“

(calitate distinsă) . . . . . 3 Cor. — fl.
Pălărie format șic . . . . . 4 Cor.

Ciorapi de primăvară
și vară de legătura cea
mai tare.

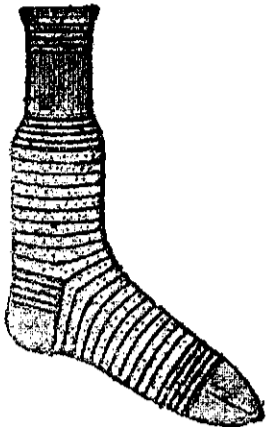
3 părechi de culoare in-
chise sau colorate de-
schis . . . . . 1 Cor. 50 fl.

3 părechi eleg. color. și vâr-
gate la modă . . . . . 1 Cor. 80 fl.

3 părechi închise sau colo-
rate mătăsii . . . . . 2 Cor. 20 fl.

3 părechi de calitate I-ă
vârgată . . . . . 2 Cor. 80 fl.

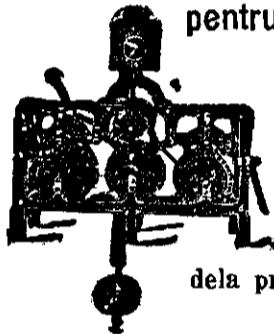
Furnisorul funcționarilor de stat.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, lo-
cuințe private

regulează și aranjază mai favorabil

MÜLLER JÁNOS

succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

BUDAPESTA,

VII., Csömöri-ut 50. (casa proprie).

Cataloage și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

Nu trebuie să comandați din Budapesta.

LIPP DEZSŐ

intreprindere de točilărie ♦ **GYŐR** ♦ strada Kazinczy nr. 18.

Mare magazin de briciuri englezești de cea mai bună calitate,
briceaguri de Sollingen, foarfece pentru cusut, crosetat,
unghie, croit, păr și barbă. Mașini pentru tunsul părului și
bărbii. Mașini automate de ras cu siguranță etc.

Primesc tocilarea și ascuțirea tuturor obiectelor de mai sus pe
lângă prețuri ieftine.

Pentru un nou brici garanță de un an!

Comande din provincie se efectuează prompt și la moment.

Canforii și medicii au favoruri.

Özv. Franck Vilmosné ARAD, Boros Béni-tér nr. 2.

Iși recomandă bogat asortatul

deposit de pietri mormântale

unde se pregătesc

pietri mormântale din marmoră neagră,
din granit suedez,

de Labrador, Sionit și din marmoră din patrie

cari se pot comanda

cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provincie se fac lute și punctual.

Cel mai bun și mai ieftin asortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, arodereminte, prapori mari, steaguri pentru biserică, candelă, ernei, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane ruse și de tot felul, icoane istorice etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălări preotesti.

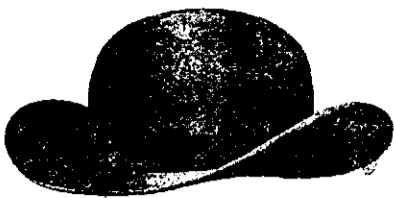
Haine pentru dnii preoți, brăue și camilafec. Pregătesc bine și prompt vestimente preotesti, căci am un croitor foarte isteț. La dorință dau detașuri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi serviți în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comandă esecut momentan în modul cel mai prompt și mai conștientos

Catalog ilustrat trimis gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

strada Duna, casa proprie.

Dela 1 Noiembrie Prăvălie de geamantane, am mutat în piața ANDRÁSSY Nr. 22. pielărie de artă, șea și curele.

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atențiunea binevoitoare a onoraților m cumpărători

cercetarea prăvăliei mele de geamantane, pielărie de artă, șea și curele

aranjată după modelul celor din capitală conform rece- rințelor moderne

în A r a d, piața Andrásy 22.

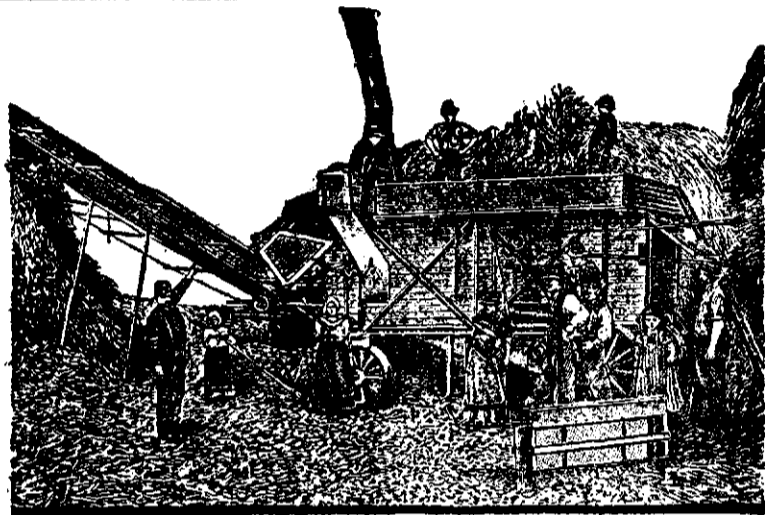
Magazin de tot felul de geamantane și pielărie de artă, hamuri pentru cai de rând și cai de călărit, instrumente pentru grajduri și pentru îngrijirea cailor, articole de călărit și sport. Toate cele ne- cesare la o șea ofțerească sau domnească.

Comandele se efectuează pe lângă răspundere, prompt și prețuri ieftine.

Probați să vă convingeți!

Ori ce renovare ce se ține de această branșă se efep- tuește imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stimă: **Bérczi Pál,** — A R A D, —
piața
ANDRÁSSY 22.

Harfmann Jakab

fabrică de mașini de economie

UJVERBÁSZ.

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

Poftiți și cereți ofert de preți.

Concesiune ungurească.

Să părtinim industria din partiel

Prăvălia cea mai mare de cufere din Seghedin este alui

Szegszárd József în Szeged

Iskola-utca nr. 25, vis-à-vis de „Hungaria“.

Recomandă în atenția P. T. public din provincă cufe- rele sale de drum, portmoneurile de toaletă, port- moneuri pentru acte, advocați și pentru aparate propriu, în asortiment bogat, în deposit — asemea reco- mandă țititoarele sale de bastoane, de ploiere și de arme, cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provincă se esecută punctual și repede.

Să părtinim industria din patrie!

Serviciu solid — prețuri moderate.

Serviciu solid — prețuri moderate.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B A L F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe paza or- dinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor. Afară de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pen- tru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dtto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu ingrijirea bolnavilor sunt concretzute maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește Dr. Wosinski István, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, teleton loco.

„GROOM”

Motoarele noastre cu benzin și locomobilele noastre trierătoare produc minuni.

Numai noi dăm garanță de 3 ani.

Dacă vii la Budapesta să privești stabilimentul nos- tru de mori cu lumină electrică. Motoare sugătoare, solviri în rate. Prețuri curente trimite gratuit:

Zámborszky és Társai

fabrică brevetată cu motor automat petru tăiat de lemne b. t.

BUDAPEST, V. Vicszinház-utca Nr. 3.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e
Balzul Thierry
provăzut cu marca „Călugărița verde“ sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgârciuri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu incuie-toarea patentată. Prețul 5 cor. eu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“ contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fil. eu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda

Lângă Izvorul mineral de apă aeră Rohits Sauerbrunn. Depozite în următoarele apotheci: în Arad la FÖLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzul meu brevetat prin lege. În senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzul pregătit în apotheca mea, ea altui fals și care nu este provăzut cu breveta „Călugărița verde“, dar mai ales revanzătorii se pedepsesc cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț srigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Cuie frig

se încălzească cu

cărbune de cărămdă prusacă

care se capătă numai în ferăria

BERTA TESTVÉREK

ARAD

Piața Andrassy nr. 3.

— Telefon 886. —

Tot acolo unicul magazin de grav argintin >VENUS< pentru lustruirea sobelor.

— Mare magazin de patib. —

— Sa fondat în anul 1868. —

BÁLINT JÁNOS următorul lui
SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros
Andrassy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundanț și ot felul u. de fabricante proprii de

piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pă-nură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copii mai departe am piei veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, fărbitute de Lipsca, precum și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de haine pentru plissé, din loc și provință.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —

— fabricare în mic și mare. — Comandele din provință se execută prompt și repede.

In adevăr este înviere!

O foarte interesantă istorie din viață, cuprinzând adevărul până la ultima slovă, s'a întâmplat an în luna Iulie în o zi frumoasă de vară în casa bătrânului Barbu. Ședea bătrânul Barbu în jeț în curte împreună cu nepoții săi — copii săi, toate neamurile și prietenii săi. Deodată strigă:

Puternice părinte a cerurilor! Cum să-ți mulțumesc că în un vis ai trimis la mine pe îngerul tău, care m-a mântuit de boala de 4 ani și de cumplitele dureri redându-mi iarăși sănătatea avută, puterea mea și fericirea familiei mele!

La auzul acestor vorbe fie-care l'a rugat pe bătrânul Barbu de 83 de ani, ca înainte de ce ar muri, să lase

moștenire urmașilor săi i deslegarea se cretului. La acesta Barbu bătrânul și-a răsucit mustățile lui mari și dese, ce le-a dobândit prin pomadie și a început să vorbească. Iubită soție copii și toți căți sunteți în

jurul meu. În noaptea zilei prime de Crăciun mi-s'a arătat în vis un înger fânând în mână ceva medicament și mi-a zis: *Barbule, Barbule ascultă vorbele mele!* Trebuie să mori! Dar totuși mai există un leac de mântuire: Dimineață când te scoli vei scrie momentan o epistolă la Dobrițin, lui GROSZ NAGY FERENCZ ca să-ți trimeată balzul lui Király unicul leac de mântuire, bun contra boalei de stomac, podagrei, boalei de piele, astmă, ră ceală, boală de ficat inimă și splină.

Am făcut așa. Am comandat balzul Király și după a patra întrebunțare am început să-mi redobândesc sănătatea. Astfel iubiți cetitori urmați-mi pilda și țineți pururea în casa voastră câte o sticlă de balzul Király pentru de lăturarea bolii.

Pentru-ce întrebunțază în spitalele din străinătate întotdeauna

renumitul BALZAM KIRÁLY,

renumitul balzul Király e cel mai sigur și mai de preț medicament (contra podagrei,

renumitul balzul Király e neapărat de lipsă la reumă, dureri pe picioare și șele,

renumitul balzul Király e tot deauna folositor și are efect sigur la tot felul de dureri externe și interne.

O sticlă mare 2 cor. 65 fil., 3 sticle mari 6 cor. 65 fil., pe lângă rambursă, unicul preparator.

Grosz Nagy Ferencz
farmacist,

DEBRECZEN, COLȚUL STR. ȘAȘ.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.
Arad, în piața Szabadság nrul 20.
(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engloze.

Mare fărș de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuează la moment

Pentru cei ce pățimesc de surprătură

Cea mai nouă invențiune de bandăgiu ces. și reg. brevetat pneumatic cu pelottă de cauciuc, cel mai perfect în felul seu alui KELETI!

Oprește surprătura cea mai mare și vechie fără de a căuza dureri.

Prețul: pentru o lature 12 coroane, pentru amândoaună laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoștoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medicii și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susț de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătese pe lângă prețurile cele mai efține, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce sufăr de dureri de oasă, închietari, tubercloză, boală englezească, reumă și gârbavire.

Lepători pentru pântece și ciorapi de cauciuc pentru căreoi și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17-18

(În palatul claustrului ordului monahal „Szervita“).

Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — întemeiată 1876.

— Corospondența în limba romană. —

Vânzare de VIN în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	— cor. 52 fil.
Vin vechiu alb	— " 64 "
Rizling alb	— " 80 "
Schiller (roșu)	— " 56 "
Vin roșu vechiu	1 " — "
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1 " 60 "
Pelin sârbesc, veritabil	1 " 20 "

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Anlich Lajos-utca 7/e.

Văd. KALCZAR JÁNOS

Iși recomandă prăvălia sa de turte, ciară, și miere. Vânzare în mic și mare.

Magazin bogat de lumini „Milly“ și de ciară, smirnă, tămâie și oleu pentru biserică și făclii de rășină

Arad, str. Deák Ferencz nr. 35.

AVIS

Hotel „Vulturul negru“

Proprietariu:

IGNATIE PAȘCA

21 chilii cu mobile noi dela 60 cr. în sus.

RESTAURANT.

Mâncări bune și eftine.

Papricaș de pește.

Rog spriginul onoratului public.

Tramvayul vine până la hotel.

Atelierul aurarului **STOLCZ J.**

Pregătește tot felul de lucrări de aur, argint, de pietri scumpe și turnătorie de artă.

Primesc transformare de juvaere vechi.

precum orice fel de reparaturi. Primesc atât întreținerea, precum și repararea instrumentelor de casă, a juvaerilor de gală maghiară, antice, aurărie în foc și argintărie pe lângă garanță.

Stolcz J., aurar

A R A D, strada Weitzer János Nr. 2. Palatul Minorităților.

UNSOARE DE PORC.

Unsoare de porc proaspătă de I-a calitate, acasă pregătit	C. 12
Slănină proaspătă, bună pentru unsoare, nesărată, cu soric fără cap și pânțece	1-48
„ nesărată, pentru unsoare, fără soric	1-36
„ sărată, albă, grasă, fără cap și pânțece	1-40
„ de jumătate groasă, fără cap și pânțece.	1-36
Slănină afumată groasă, fără cap și pânțece	1-48
„ pentru pâne în fălii de 50 cm. lung și 15 cm. lat	1-48
Slănină, papricaș de dobricin, în fălii subțire	1-60
„ cu ain	2-
Cârnaț afumat din carna de porc, se poate mânca așa, în bucăți lungi	1-84
„ pentru fierț	1-84
„ cu păreche	1-92
Șuncă afumată, fălii și coastă fără slănină, uscată	1-60
Salamă de I-a calitate, product unguresc.	
Crinolin	1-80
Caș de șuncă, cârnaț vânătoreșc etc.	1-80
Cârnațel cu hirean, părechi mici 10 fil., la 50 părechia	1-08
„ mari 20 „ 50 „	—16
Salfalade „bucata” 8 „ 50 „	—08

Liferează: **Balczár Lajos** prăvălie de export Nyiregyháza. — Telegram-adr.: — Balczár hentes Nyiregyh. —
Correspondență cât se poate în limba maghiară, seau nemțescă.

Am on. a aduce la cunoștința p. t. public, că m'am reîntors din călătoria de studiu din Paris și Viena și în piața **Andrássy-tér nr. 8** (ușa 5, casa Gebhart)

am deschis

Un salon de pălării și gală de dame

și efectuesc ori-ce lucru de bransa aceasta cu gust deplin și foarte frumos. Asemenea țin permanent în deposit pălării gata de dame.

Reparaturile le fac iute și esact.

Cu stimă:

Fischer Dóra, Andrássytér Nr. 8.

Mașini și biciclete pe rate mici luare.

Deposit de mașini de cusut de fabrică în Timișoara.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.

Cont de casă de păstrare la posta reg. ung. și curs Clearing nr. 10.395.

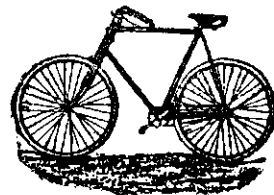
Telefon 577. Adresa de telegramă: Ladányi Izsó

Deposit de mașini de cusut, de brodat, de biciclete, de biciclete cu motor și de părțile lor constitutive.

Mașini de cusut Singer, cu moale rotunde, Central Borbiv (Zentral Bobin) Wheeler-Wilson cu suluri elastice, de familie și pentru măestri,

Asortiment mare de mătasa de brodat cu mașina.

Deposit din fabricatele fabricilor Rast și Gasser de mașini de cusut, și ale lui Sander și Graff de mașini de brodat. Stabiliment propriu de reparaturi pentru biciclete.

Nu-ți asudă mai mult picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin“

cel mai potrivit medicament al timpului modern contra asudării mânilor și a picioarelor. După întrebuințarea unei sticle, deplin succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul:

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Dacă vrei întrebuința distrugătoare de bătăături numit

„Togo“

fără nici o durere te vei scăpa de bătăături.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în circulație după metoda profesorului japonez Dr. Takacu — de către

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștient. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Láng Testvérek
restaurantieri.

MÁRTONFY VICTOR

tinicher de zidiri de artă și instalator de apeducte.

Se recomandă onor. public pentru executarea ori-cărei lucrări atingătoare de această branșă.

Prețuri moderate

Execuție promptă.

Distins cu premiu la expoziția millenară.

STIPENDIU DE PARIS.

Cu stimă: **Mártonfy Victor,**

ARAD, — Localul: Piața Boroș Béni Nr. 2.

Locuința; Strada Sárossy Nr. 2. (Casa dlui Purcariu).

INTEREȘIAT
LA 1883

Dipl. de onoare
Iuliu 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

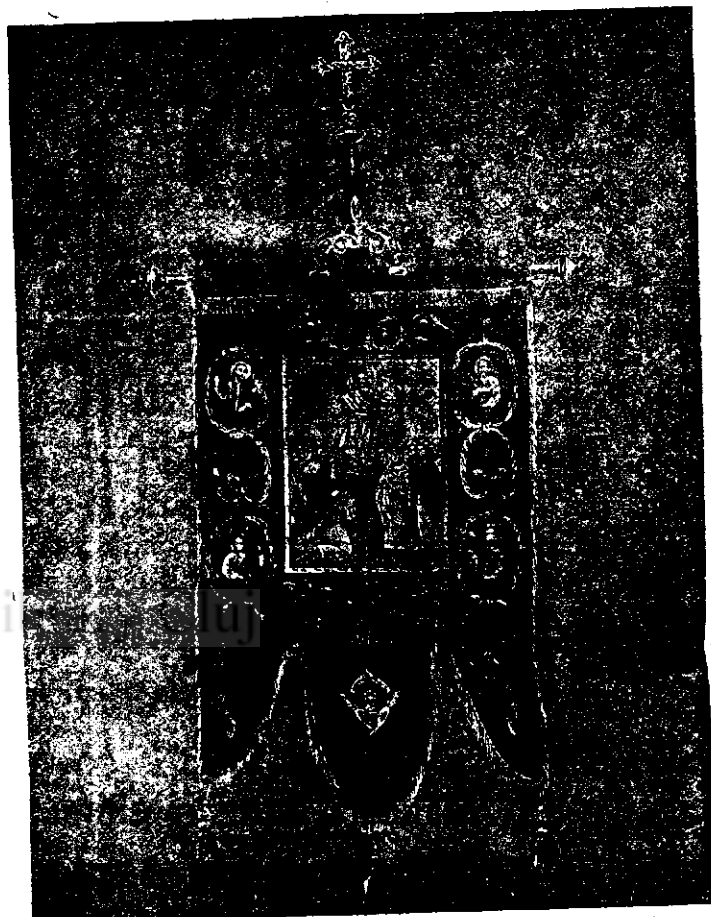
Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog. epis-
copeni din
Cenad, lifer-
antul Excel.
Sale episcop
Desseffy
din Cenad.

TIMIȘOARA-
CETATE

în teologie.

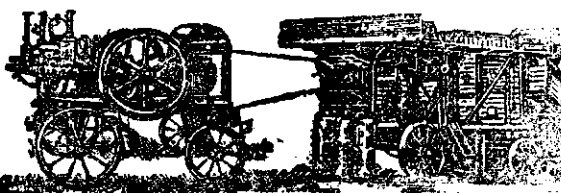
Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoției cât și a acelor, cari voese se cumpere pentru bisericii capele, sau societății de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat ilustrat.

Cele mai bune provisiuni
de mașini de treierat din lume.
Deplină responsabilitate pen-
tru excelența trierare.

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3—5 cele mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de
căleat cu motor

din motor, precum cele mai perfecte

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în aceasta colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin
și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodată pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi. Cine voeste se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către aceasta firmă de specialitate.

Ca să putem răspunde cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fiți băgători de seamă
la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Cataloge gratuit și franco. —

Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se vând cu prețurile originale de fabrică.

Vederea cea mai puternică

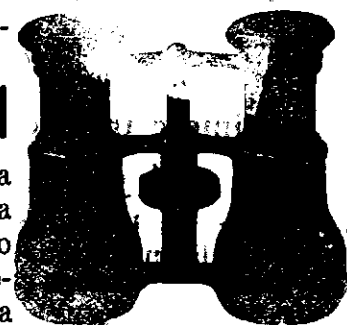
se poate avea numai cu ajutorul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientoasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

Hahn és Löbl

Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149.
Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Cataloge de gramofoni gratis și franco.

ÉRYEDÜLI SÓSBORSZESZ, MELY JÓTEKÖNY CSELT IS SZOLGÁL

FABIAN SZANATORIUM SÓSBORSZESZ

30 filléres, 1 koronás és 2 koronás üvegekben.
Megrendelhető: **FABIAN LAJOSNÁL GYULÁN**
5% A „JÓZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM EGYESÜLET” JAVÁRA.

Câți suferitori sunt
cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și
abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale
de recunoștință adevărate, că contra durerii de
muschi, rupere
și la alte dureri porvenite din răceală
unicul medicament mântuitor și de dureri atinateri este
Spirtul vin galic de sanatorium a lui Fábian
Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cortul Békés)
in comande de 30 fill., 1 cor. și de 2 cor.
Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

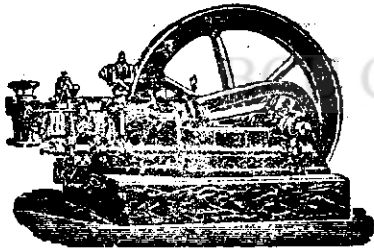
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrassy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau de-
sen, tot așa efectuăm și dregerea conștiențioasă

de locomobile, mașini stabil și de
trierat, motoare

Pregătim răscolite de cucuruz noauă și după
modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini
pentru economie. — Cele trebuincioase pentru
mori, precum și transmisii și roțile pregă-
tim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de
motoare de gaz, petrolu și benzin.

Prețuri moderate!

**HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT ȘI
CAFENEA. — In centrul orașului.**

Központi Szálloda — Hotel Central
Telefon 39L. ARAD Telefon 39L.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări fran-
ceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți
se fac in modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomo-
date pentru diferite soci tăți sunt la dispoziție in toată vremea.
SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. —
Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public il cere cu toată stima
Nagy Lajos, hotelier.

Serviciu escelent!

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică,
pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbuitor de artă
și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut in atelierul meu fereștrile bise-
ricelor romano-catolice din **Bács-Almás**, a celei din
Nickine, din **Grediște**, **Bácskula** și **Bodajk**, a celei
greco-orientale din **Ujvidék**, la cari mă provoc, ca și
la parochii, cari au lucru distins din parte-mi.

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică in drumul Buziașului
in fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire:
Telefon-nr. 119.

In fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu
cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branse și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vălăe,
perii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai
mari și mai mici, conduceri de ape, vaduri, podimentare de teras, provederea pe din jos a păreților cu table de mozaic, precum și

cu table de cement in diferite colori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pleniminare de spese.

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești
crema de lacrimoară a lui Vasváry
ce are efect mare și sigur.

Nu conține materii unsuroasă,
e compus din alifii inviolabile.
Se poate folosi și ziua! Face să
dispară petele, urmele de vărsat,
crețecele, arsura de soare și tot
felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lacrimoară 1 cor.
Prav de păr de lacrim. cutia 1-20 ..
Sapun de lacrimoară, bucata—70 ..

Se capătă în formația lui

VASVÁRY ELEMÉR
In Hódmezővásárhely.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. public că
am preluat salonul de sub conducerea doamnei
Koszilkov Jozsef-né din palatul contelui Nádasdy și
l-am mutat în strada Deák Ferencz nr. 31 (casa Bonts) unde
gătesc în esecția cea mai modernă toaletele cele
mai elegante engleze și franceze.

tot acolo am aranjat

un salon de confecții de copii

care va fi cendus și pe viitoriu de doamna KOSZILKOV JÓZSEF-né.
Recomandându-mă bunăvoinței onor. public promit, că prin
lucrul cu gust și prețurile moderate voi binemerita satisfacția
deplină a comandantilor mei. Cu stimă:

FARKAS FERENC-né,

salon de confecții de dame și copii. Arad, Deák Ferencz u. 31 (casa Bonts.)

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. **ARAD** Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de
mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA**.

Unicul magazin de
renumitele mașini de cusut
— PFAFF. —

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

In magazin se află
mare asortiment de
▶ **gamophone și plăci.** ◀

— Condiții de solvire foarte avanta-
gioase. —

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de
insecte și țintari.

Prețul împreună cu fluiditățile aparținătoare 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în po-
triva diareii copiilor.

— Bucata cu 10 fileri. —

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe
lângă cele mai favorabile condiții de platire
— recomandă clopotele sale cu patentă ces.
și reg. invenție proprie, cari au avantajul
că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea
unui și aceluiasi clopot tare și cu sunet adânc
— se face o economie de 20—30% al
greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer-
ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin
a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și
chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se
clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în corogă
de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor
vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-
solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se
trimite gratis.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sirmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sirmă, grilaj opinos de oțal, sirmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sirmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

In atențiunea comunelor bisericesti!

Pregătesc în timpul cel mai scurt posibil după comandare, în ori ce stil, edificii, decorări externe și interne, statue de biserică, de grădini și de salon, după modeluri sau turnare, morminte frumoase de piatră sau cement dela 50 cor. în sus, precum ori și ce se ține de sculptorie.

Osváth I. Antal, sculptor

Nyiregyháza, strada Kossuth nr. 51.

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe casă și pământ până la cele mai înalte prețuri solvibile și în rate mijlocește pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriat: anume Lóvész-u. 3a. cu etagiu. Lipót-u. 12a. Lipót-u. 13. Lehel-u. 19, căși parter, și în Micălaca nouă lângă motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3—4, eventual 5 chilii, cuină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratică mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

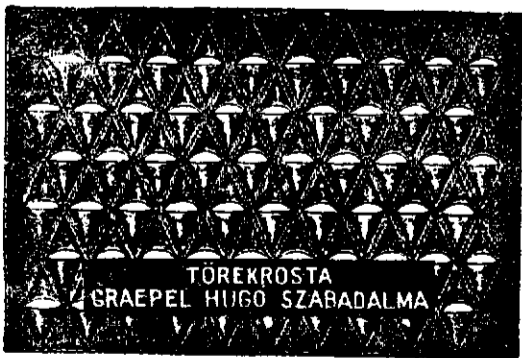
care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care

s'a spedit până acum circa 8000 bucăți.

Acest ciur îl trimite pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimite gratis și franco.

TÖREKROSTA
GRAEPEL HUGÓ SZABADALMA

Am onorî a aduce la cunoștința P. T. public, că la dorința unită din mai multe părți

am deschis

în Arad, piața Libertății și colțul str. Hunyadi
— în casa MÜNZ, etagiul II —

un salon de modă de dame.

Prăvălia mea din Bpesta de acest soi și corespunzătoare cerințelor moderne e o garanță deplină, că dau haine de moda cea mai nouă și de croitura cea mai bună, ci p. t. public mă va onora cu prețuit-ai încredere.

În salonul meu de dame se pregătesc tot felul de haine de dame, în Arad prin un specialist anume se fac numai comanda și probele, ear hainele se pregătesc prin lucrătorii mei. de rangul prim în Budapesta.

Când notez încă, că rețurile mele sunt cele mai posibil moderate. Recomandându-mă atenției p. t. public

Cu distins onor

Kocsis Pál.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, volu vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată, precum și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metoda cu succes a oltoilor de substituit.

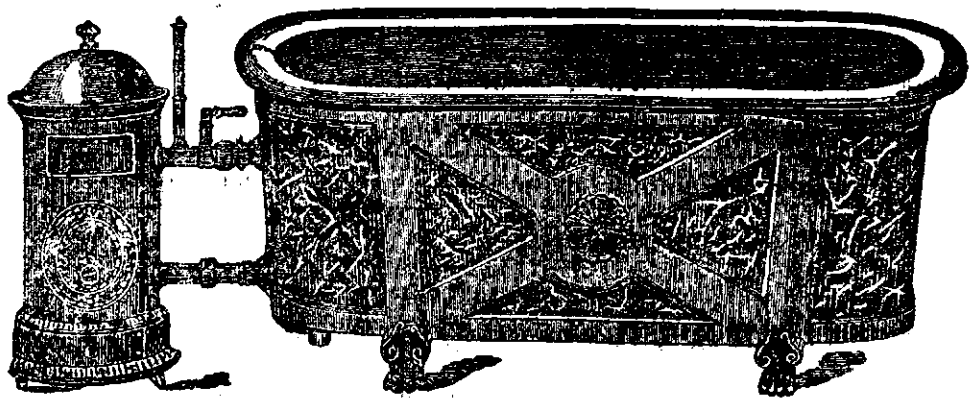
În privința soiurilor și a prețurilor servește cu șire mai detaliată

Winkler József, producător
Telefon 410. Arad, str. Batthyányi vice-președinți.

Vană de scăldat cu încălzitoare

cu euptor ce încălzește jur-
 împrejur dela 50 cor. în sus

asertiment mare în tot felul pe vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane
 pentru copii, etc. Primesc instalare de apeducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr
Preț-curent gratuit și franco.

Muzica de casă a viitorului e

HARMONIUM

care și până aci a cucerit saloanele celor mai distinse
 cercuri sociale. Unde este pian la casă, acolo numai atunci
 va fi completa harmia, dacă în fața lui va fi și un **harmonium**.
 Intre **harmonii** cel mai escelent e

Harmonium Aeol,

pe care îl reprezintă singura și cea mai
 veritabilă, solidă și avantajoasă firmă
 a lui

Reményi Mihály

fabricantul muzicalielor pentru Acade-
 mia reg. ung. de muzică.

Nu cumpărați deci harmonii

până n'ați văzut catalogul nou ilustrat a firmei **REMÉNYI**,
 care se trimite gratis și franco din **BUDAPESTA**, VI., str.
 Király nr. 58 Tr.

Harmonium Aeol e cel mai acomodat pentru
 școale, coruri, capele, biserici, fiind că tonul e ase-
 menea întru toate tonului Organelor și le poate perfect
 suplini. **Piane** și **pianue** noi și folosite se ca-
 pătă dela 180 florini în tot felul de preț.

Renovări prin meșteri specialiști cu prețuri mo-
 derate.

Epistoalele de recunoștință se pot vedea. Telefon 87—84.

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
 ARAD, palatul Minorităților.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununii după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comenzi din provincie execut punctual.

Serviciu prompt.

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

— BÁCS-TOPOLYA —

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două
 sămănat rânduri.

Fabricație ungurească!

— Poștiți și cereți înviațiuni asupra prețurilor. —

Fondat la 1846.

Telefon 25—37.

Pozdech József următor Thury Ferencz

Budapesta,

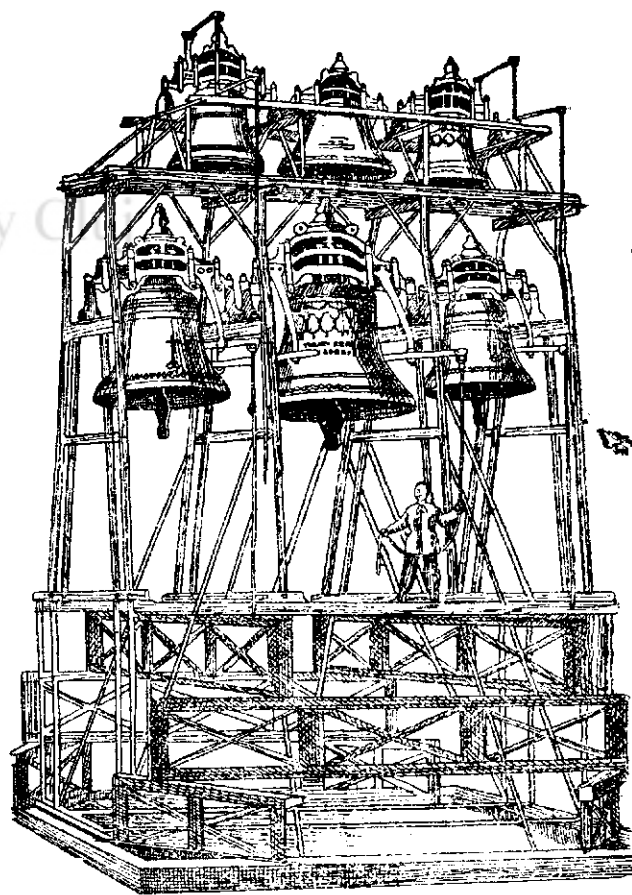
VI., Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică
 de instrumente
 muzicale
 de suflat,

turnătorie de clo-
 pote și metale,

făurărie
 și ajustărie
 de clopote
 cu brevet.

— Catalog și preliminar de spese trimite franco. —

Verita-
 bilul **ARDEIU** dulce
 a lui **BOKOR**
 — e cel mai bun în lume —

precum
 tot felul de calități spre scopuri indus-
 triale și comerciale diferite.

Bokor János, Szeged

proprietar de moară de ardeiu.

Export în întreaga lume.